

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

FILOZOFICKÁ FAKULTA

ÚSTAV ROMANISTIKY

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

ANALÝZA ČESKÉ A ŠPANĚLSKÉ ODBORNÉ TERMINOLOGIE V OBLASTI
„VZDĚLÁVÁNÍ“

Vedoucí práce: PhDr. Jana Pešková, Ph.D.

Autor práce: Štěpánka Dudová

Studijní obor: Španělský jazyk pro evropský a mezinárodní obchod

Ročník: 3.

2015

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů

České Budějovice 7.května 2015

.....

Štěpánka Dudová

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala PhDr. Janě Peškové, Ph.D. za její odborné vedení a především za její trpělivost a vstřícnost v průběhu konzultací a za cenné rady a připomínky, které mi při psaní této práce poskytla.

Anotace

Cílem naší práce je představit vzdělávací systém na území České republiky a Španělska a analyzovat lexikální jednotky z oblasti vzdělávání vyskytující se v teoretické části.

Práce je rozdělena do dvou částí, teoretické a praktické. Teoretická část obsahuje komparaci českého a španělského vzdělávacího systému a praktická část analýzu lexikálních jednotek z oblasti vzdělávání. Po analyzování všech lexikálních jednotek v praktické části následuje dvojjazyčný glosář a resumé ve španělském jazyce.

Annotation

The main goal of our work is to present educational system in the Czech Republic and Spain, and analyze lexical units in the field of education occurring in the theoretical part.

The work is divided into two parts: theoretical and practical. The theoretical part contains the comparison of Czech and Spanish educational system and the practical part contains the analysis of lexical units from educational field. After analyzing all the lexical units in the practical part there is a bilingual glossary and a summary in Spanish.

Obsah:

1. Úvod	9
2. Teoretická část	11
2.1 Definice termínu	11
2.2 ISCED	13
2.3 Systém vzdělávání v ČR	16
2.3.0.1 Historie českého školství.....	16
2.3.1 Preprimární vzdělání	19
2.3.1.1 Mateřské školy.....	19
2.3.2 Primární vzdělání	20
2.3.2.1 Základní školy.....	20
2.3.3 Sekundární vzdělání	21
2.3.3.1 Střední školy.....	21
2.3.3.2 Konzervatoře.....	22
2.3.3.3 Jazykové školy.....	23
2.3.3.4 Základní umělecké školy.....	23
2.3.4 Terciární vzdělání	23
2.3.4.1 Vyšší odborné školy.....	24
2.3.4.2 Vysoké školy.....	24
2.3.5 Školská zařízení	27
2.3.6 Akademické tituly ČR	28
2.3.7 Úvod do španělského systému vzdělávání	29
2.4 Systém vzdělávání ve Španělsku	29
2.4.0.1 Historie španělského školství.....	29
2.4.1 Předškolní výchova	32
2.4.2 Základní vzdělávání	32
2.4.3 Střední vzdělávání	32
2.4.3.1 Maturitní studium.....	33
2.4.3.2 Profesní výchova.....	33
2.4.3.3 Jazykové vzdělávání.....	34
2.4.3.4 Sportovní vzdělávání.....	34
2.4.3.5 Umělecké vzdělávání.....	34
2.4.3.6 Celoživotní vzdělávání.....	35
2.4.4 Vysokoškolské vzdělávání	35

2.4.4.1	Univerzitní studium a akademické tituly.....	36
2.5	Graf španělského vzdělávacího systému.....	37
2.6	Známkování ve Španělsku.....	38
2.7	Shrnutí odlišností mezi českým a španělským vzdělávacím systémem.....	39
2.8	Lexikální jednotky k analyzování.....	41
3.	Praktická část.....	43
3.1	Sémantické pole „známkování“.....	44
3.1.1	„Systém známkování“ (<i>sistema de clasificación</i>).....	45
3.1.2	„Výborný“ (<i>sobresaliente</i>).....	45
3.1.3	„Chvalitebný“ (<i>notable</i>).....	46
3.1.4	„Dobrý“ (<i>bien</i>).....	47
3.1.5	„Dostatečný“ (<i>suficiente, aprobado</i>).....	47
3.1.6	„Nedostatečný“ (<i>insuficiente, suspenso</i>).....	48
3.2	Sémantické pole „jazykové úrovně“.....	49
3.2.1	„Začátečník“ (<i>básico</i>).....	49
3.2.2	„Mírně pokročilý“ (<i>intermedio</i>).....	50
3.2.3	„Pokročilý“ (<i>avanzado</i>).....	50
3.3	Sémantické pole „možnosti zakončení studia“.....	51
3.3.1	„Vysvědčení“ (<i>certificado de notas</i>).....	52
3.3.2	„Povinná školní docházka“ (<i>escolaridad obligatoria</i>).....	52
3.3.3	„Výuční list“ (<i>título de Técnico de correspondiente Profesión</i>).....	54
3.3.4	„Maturitní vysvědčení“ (<i>título de Bachiller</i>).....	55
3.3.5	„Bakalářský titul“ (<i>título de grado</i>).....	56
3.3.6	„Inženýrský titul“ (<i>ingeniero</i>).....	57
3.3.7	„Magisterský titul“ (<i>máster</i>).....	57
3.3.8	„Doktorandský titul“ (<i>doctorado</i>).....	58
3.3.9	„Docent“ (<i>profesor adjunto</i>).....	59
3.3.10	„Absolutorium“ (<i>título Superior en especialidad de que se trate</i>).....	60
3.3.11	„Diplomovaný specialista“(nevyhledáno).....	61
3.4	Sémantické pole „vzdělávací instituce“.....	62
3.4.1	„Jesle“ (<i>jardín de infancia</i>).....	62

3.4.2	„Mateřská škola“ (<i>guardería</i>).....	63
3.4.3	„Základní škola“ (<i>escuela primaria</i>).....	65
3.4.4	„Střední škola“ (<i>escuela secundaria</i>).....	66
3.4.5	„Konzervatoř“ (<i>conservatorio</i>).....	67
3.4.6	„Základní umělecká škola“ (<i>escuela de arte</i>).....	68
3.4.7	„Jazyková škola“ (<i>escuela de idiomas</i>).....	69
3.4.8	„Gymnázium“ (<i>colegio</i>).....	70
3.4.9	„Vyšší odborná škola“ (<i>escuela superior de formación profesional</i>).....	71
3.4.10	„Vysoká škola“ (<i>universidad</i>).....	72
3.5	Sémantické pole „legislativa ve vzdělání“.....	73
3.5.1	„Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání“ (<i>La Clasificación Internacional Normalizada de Educación</i>)....	73
3.5.2	„Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy“ (<i>Ministerio de Educación, Cultura y Deporte</i>).....	74
3.5.3	„Úřední věstník“ (<i>El Boletín Oficial del Estado</i>).....	75
3.5.4	„Školský zákon“ (<i>Ley Orgánica de Educación</i>).....	76
3.5.5	„Česká školní inspekce“ (<i>Alta Inspección de Educación</i>).....	77
1.6	Sémantické pole „školská zařízení“.....	78
3.6.1	„Internát“ (<i>internado, colegio</i>).....	78
3.6.2	„Menza“ (<i>comedor</i>).....	79
3.7	Shrnutí analyzovaných lexikálních jednotek.....	80
3.8	Etymologie analyzovaných lexikálních jednotek.....	82
4.	Glosář.....	83
5.	Závěr.....	86
6.	Resumé.....	88
7.	Seznam použité literatury.....	90

1. Úvod

Důvodem pro výběr tématu bakalářské práce byly mé vlastní zkušenosti se studiem na španělské univerzitě v Malaze a také s výměnným pobytem v Getafe. Ke Španělsku chovám velmi pozitivní vztah a téma bakalářské práce mi přijde zajímavé a praktické pro případné navazující studium v zahraničí.

Nejen v terminologii, ale obecně v celém vzdělávacím systému na území Španělska a České republiky jsou určité rozdíly, které se pokusíme představit v následujících kapitolách.

Bakalářská práce je rozdělena na dvě části. V první, teoretické části, vysvětlíme pojem termín, se kterým budeme později pracovat. Dále čtenáře seznámíme se stručnou historií školství obou zemí, uvedeme různé možnosti předškolního vzdělání a podrobně představíme celou vzdělávací soustavu na území České republiky a Španělska a odlišnosti mezi nimi. Mezi rozdíly vzdělávacích systémů obou zemí zahrneme systém známkování na základních, středních a vyšších školách, který se liší v počtu i hodnotách známek a v neposlední řadě se také zaměříme na diferenci délky studia pro získání vysokoškolských akademických titulů. Závěr teoretické části bude věnován kapitole, ve které shrneme všechny rozdíly mezi českým a španělským školským systémem, které jsme zjistili v průběhu zpracovávání teoretické části. Veškeré informace z teoretické části nám pomohou k tomu, abychom mohli nalezené odborné termíny analyzovat v praktické části. Analýzou termínů se bude rozumět porovnání výrazu v obou jazycích a zaznamenání případných rozdílů.

Ve druhé, praktické části, budeme pracovat s vybranými odbornými termíny z teoretické části. Jádrem praktické části bude provedení komparace odborné terminologie obou států pomocí analýzy vztahu mezi českým a španělským ekvivalentem a pomocí jazykové a lexikografické analýzy. V obsahu analýzy bude kladen důraz zejména na současně užívané odborné výrazy. Po analýze všech vybraných odborných termínů shrneme poznatky vyplývající z praktické části a vytvoříme tabulku, kde bude v číslech vyjádřena etymologie daných analyzovaných termínů.

Poslední kapitolou bakalářské práce bude závěr a resumé ve španělském jazyce. Zde shrneme zjištěné informace z obou částí a přidáme své postoje a názory. Závěr bude navíc doplněn o česko-španělský terminologický glosář, kde v přehledné tabulce budou

přeložené nejčastěji užívané termíny týkající se tématu bakalářské práce, které nebyly analyzovány v praktické části.

České odborné termíny vyskytující se v obsahu bakalářské práce, jako na příklad v kapitole 2.4 (Systém vzdělávání ve Španělsku) a v sémantických polích praktické části, jsou námi překládané za pomoci dvojjazyčných česko-španělských slovníků (*Fin publishing 2004*), španělských jednoslovných výkladových slovníků dostupných na internetu,¹ a českého a španělského školského zákona.

Z internetových stránek, kde je problematika bakalářské práce koncipována, budeme nejčastěji čerpat z elektronického Školského zákona České republiky z roku 2004 a z elektronického Školského zákona Španělska z roku 2006 z důvodu ustálených definic a odborných termínů, které se v obou státech liší. Dále budeme pracovat s webovými stránkami Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy² a s webovými stránkami oficiálního státního věstníku (El Boletín Oficial del Estado- BOE).³ Tento oficiální státní věstník vydává orgán, který má na starost organizaci a chod státní správy, zveřejňování a šíření zákonů a jiných právních předpisů.⁴

¹ <http://www.rae.es/recursos/diccionarios/drae> [konzultováno dne 7.2 2015]

² <http://www.msmt.cz/> [konzultováno dne 15.12 2014]

³ <http://www.boe.es/> [konzultováno dne 15.12 2014]

⁴ http://eur-lex.europa.eu/n-lex/info/info_es/index_es.htm [konzultováno dne 15.12 2014]

2. Teoretická část

Jak jsme již popisovali v úvodu, práce bude začínat teoretickou částí, kde nejprve definujeme a blíže určíme pojem „termín“, se kterým budeme pracovat v celé praktické části. Dále vysvětlíme mezinárodní klasifikaci ISCED a její dělení na úrovně a podúrovně. Jako další bude následovat obsáhlá kapitola systému školství v České republice, která bude zahrnovat nejen charakteristiku každého školního stupně, ale i popis akademických titulů. Ve druhé kapitole teoretické části se zaměříme na systém školství ve Španělsku, který zakončíme stručnou kapitolou o našich poznatcích, co se týče rozdílů obou školních systémů.

2.1 Definice termínu

Jelikož téma bakalářské práce je analýza odborné terminologie, na začátek vysvětlíme pojem termín.

Věda, která studuje termíny, se nazývá terminologie. Termín je definován jako odborný výraz označující slovo, či slovní spojení. Definice termínu je mnoho a proto můžeme definovat termín na příklad podle Františka Trávníčka, který ve svém slovníku jazyka českého definuje termín jako: „*Odborný název s přesně vymezeným významem, často v odborném, či technickém spojení.*“⁵ Jako další se termínem zabývá František Čermák, jehož definice termínu zní: „*Název (lexém) užívaný jednoznačně pro denotáty specifické v určité vědě, oboru, ale i řemesle či speciálním povolání.*“⁶ Každá disciplína obsahuje termíny, které představují specifický význam pro daný obor. Tento specifický význam bývá většinou rozdílný od významu základního. Vedle rozdílnosti významu však může i nemusí existovat k určitému termínu synonymický výraz v běžném jazyce. Pro příklad jsem si vybrala termín „konflikt“ se synonymem v běžném jazyce „spor“. Dokud se termín nedostane do běžné mluvy, zůstává termínem. Proces zvaný „terminologizace“ je definován jako ustálení původně běžného neterminologického pojmenování ve významu terminologickém, definovaném.⁷ Tento proces nastane, když vědní disciplína vytvoří k běžnému slovu definici, čímž vzniká termín pro daný vědní obor.

Na druhou stranu je možný i proces zvaný „determinologizace.“ V okamžiku, kdy se termín začne užívat nejen ve svém oboru, ale frekventovaně i v oboru jiném, přestává

⁵Trávníček František. *Slovník jazyka českého*, Praha 1937, s. 1535-1536

⁶Čermák František, *Lexikon a Sémantika*, Praha 2010, s. 132-133

⁷Čechová Marie, Dokulil Miloš, Hlavsa Zdeněk, Hrbáček Josef, Hrušková Zdeňka. *Čeština – řeč a jazyk*, Praha 2011, s. 67-68

být termínem a je zařazen mezi běžnou slovní zásobu. V současnosti jako příklad můžeme použít slovo „stres“, které se z psychologického oboru přesouvá postupně do běžné mluvy. U termínu se můžeme nejčastěji setkat s formou víceslovnou, se slovním spojením, souslovím, či ustáleným spojením, jako například „přídavná jména“. Aby vznikl termín, je nezbytné, aby slovo, či slovní spojení, mělo všechny základní vlastnosti.

Mezi tyto vlastnosti spadá: ⁸

- *Ustálenost*
- *Přesnost*
- *Jednoznačnost*
- *Neutralita*
- *Systematičnost*
- *V současné době se usiluje o to, aby nové termíny byly srozumitelné i v cizích jazycích, například „mikrostruktura“*

Tyto vlastnosti termínu ve většině případů vylučují polysémii, homonymii i synonymii.⁹

Na závěr kapitoly věnované termínu bychom rádi zmínili, že téma „terminologie“ je natolik rozsáhlý pojem, že v rámci této problematiky slova, která budeme v praktické části analyzovat, nenazveme termíny, nýbrž budeme užívat názvy jako lexém, lexikální jednotka, či slovní spojení.

⁸Čermák František, *Lexikon a Sémantika*, Praha 2010, s. 132

⁹Čechová Marie, Dokulil Miloš, Hlavsa Zdeněk, Hrbáček Josef, Hrušková Zdeňka. *Čeština – řeč a jazyk*, Praha 2011, s. 67

K tomu, abychom definovali vzdělávací systémy, je důležité znát klasifikaci ISCED, která slouží k uspořádání vzdělávacích systémů na mezinárodní úrovni. Její funkci a program, díky němuž nedochází ve členských zemích UNESCO ve statistikách o vzdělanosti k nesrovnalostem, vysvětlíme v následující kapitole.

2.2 ISCED

Jak již bylo zmíněno, ISCED je rámec, který zjednodušuje orientaci mezi statistikami o vzdělání mezi státy. Zkratka ISCED je výrazem pro tzv. International Standard Classification of Education neboli „*mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání*.“ ISCED bylo schváleno v roce 1975 organizací UNESCO¹⁰. Česká klasifikace byla v roce 1997 a 2011 aktualizována mezinárodní klasifikací ISCED 2011 a aktuální české znění klasifikace ISCED je CZ-ISCED 2011 a má 9 úrovní (nejnovější úprava podle poslední mezinárodní klasifikace ISCED z roku 2011).¹¹ Česká klasifikace ISCED nahradila klasifikace, jako byly JKO V (jednotná klasifikace oborů vzdělání) z roku 1982 nebo KKO V (klasifikace kmenových oborů vzdělání) z roku 1998.¹² Potřeba aktualizací klasifikace ISCED, byla dána reformami v oblasti vysokoškolského evropského vzdělávání.¹³ První důležitou reformou byl Boloňský proces (1999), který měl mimo jiné za úkol vytvořit Evropskou oblast vysokoškolského vzdělávání (EHEA) a nastolit tak vysokoškolské tituly, které by byly v každé zemi uznávané stejně. Tyto vysokoškolské tituly jsou bakalářský, magisterský a doktorský, které fungují dodnes. Další důležitou reformou byl Kodaňský proces (2002), který měl mimo jiné za úkol vylepšit kvalitu a výkonnost odborného vzdělávání.¹⁴ Základem klasifikace ISCED jsou vzdělávací programy dělicí se na úrovně vzdělávání a obory vzdělávání.¹⁵

Toto rozdělení vzdělávacích programů se používá po celém světě. Důvodem dělení je nahromadění a následný rozbor mezinárodních údajů. Klasifikace ISCED má za cíl

¹⁰https://www.czso.cz/csu/czso/legislativa_mezinarodni_klasifikace_vzdelani_isced_97 [konzultováno dne 20.12.2014]

¹¹https://www.czso.cz/documents/10180/23169548/406_2013.pdf/b1f055d8-74af-461b-9358-cd000705257a?version=1.0 [konzultováno dne 15.12.2014]

¹²https://www.czso.cz/csu/czso/uvod_mezinarodni_klasifikace_vzdelani_isced_97 [konzultováno dne 15.12.2014]

¹³<http://www.nuv.cz/vystupy/nova-mezinarodni-klasifikace-vzdelavani-isced-2011> [konzultováno dne 15.12.2014]

¹⁴Andrea Blatná, *Vzdělávací politika evropské unie a její priority*, [netištěná diplomová práce], Masarykova Univerzita, Ekonomicko-správní fakulta, Katedra regionální ekonomie a správy, Brno 2009, s. 11-13

¹⁵<https://www.czso.cz/documents/10180/23169548/cz-isced+2011.pdf/fa446ca2-e212-4dd8-a61e-a80a3152f7cb?version=1.0> [konzultováno dne 15.12.2014]

sjednocení údajů o vzdělávacích programech, jelikož každá země má svou vlastní terminologii vzdělávacího systému. ISCED je tedy mezinárodní a organizuje vzdělávací programy a kvalifikace, které jsou potřeba pro rozdělení jednotlivých vzdělávacích úrovní a oborů. Jak jsem již zmiňovala, klasifikace ISCED vzdělávací programy rozřazuje na základě jejich obsahu s pomocí úrovní vzdělávání a oborů vzdělávání.¹⁶

Španělská verze klasifikace ISCED zní *La Clasificación Internacional Normalizada de Educación (CINE)*. CINE byla také dvakrát aktualizována podle vzoru mezinárodní klasifikace ISCED 2011.¹⁷

Podle poslední klasifikace z roku 2011 je mezinárodní systém vzdělávání rozdělen do devíti úrovní:¹⁸

- ISCED 0 Vzdělávání v raném dětství
- ISCED 1 Primární vzdělávání
- ISCED 2 Nižší sekundární vzdělávání
- ISCED 3 Vyšší sekundární vzdělávání
- ISCED 4 Post sekundární neterciární vzdělávání
- ISCED 5 Krátký cyklus terciárního vzdělávání
- ISCED 6 Bakalářská nebo jí odpovídající úroveň
- ISCED 7 Magisterská nebo jí odpovídající úroveň
- ISCED 8 Doktorská nebo jí odpovídající úroveň
- ISCED 9 Vzdělávání jinde neuvedené

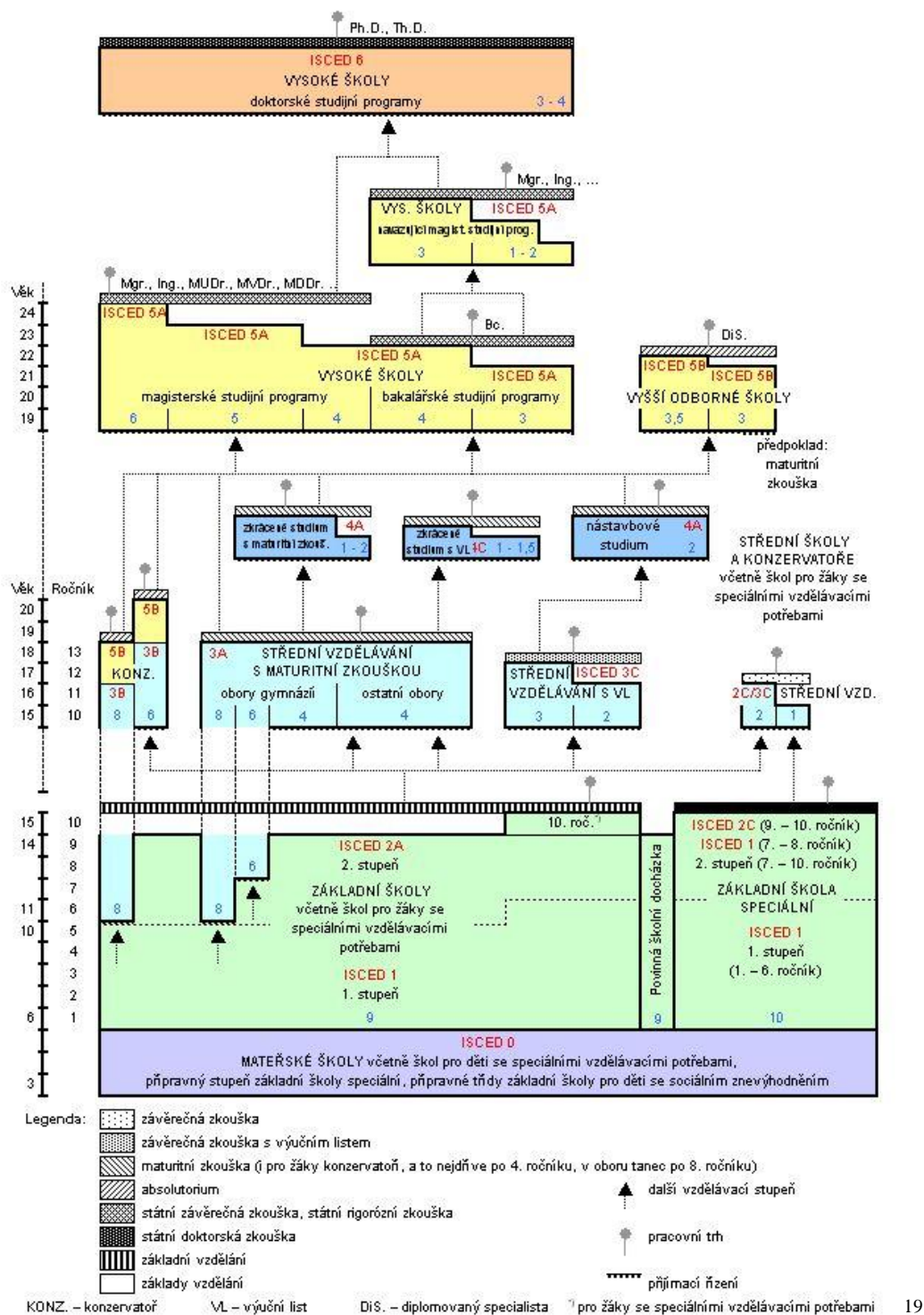
¹⁶*Ibid* [konzultováno dne 15.12 2014]

¹⁷http://www.uis.unesco.org/StatisticalCapacityBuilding/Workshop%20Documents/Education%20workshop%20dox/2013%20Lima/5.CINE_2011.pdf [konzultováno dne 15.12 2014]

¹⁸<https://www.czso.cz/documents/10180/23169548/cz-isced+2011.pdf/fa446ca2-e212-4dd8-a61e-a80a3152f7cb?version=1.0> [konzultováno dne 15.12 2014]

Schéma vzdělávacího systému České republiky ve školním/akademickém roce 2008/2009

Pramen: Ústav pro informace ve vzdělávání

Toto grafické znázornění popisuje věk, ročník a tituly jednotlivých stupňů vzdělávacího systému podle klasifikace ISCED 97. Jelikož žádná podobná tabulka, či graf s názornou ukázkou nové klasifikace ISCED 2011 v současné době není, pro představu principu této klasifikace jsme použili obrázek znázorňující klasifikaci ISCED 97. Některé úrovně

¹⁹ <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/vzdelavaci-soustava> [konzultováno dne 15.12.2014]

se dále dělí na podúrovně, které jsou značeny velkými počátečními písmeny abecedy. Těchto úrovní se využívá na příklad v případě ISCED 3 (vyšší sekundární vzdělávání), kdy ISCED 3A charakterizuje střední vzdělání s maturitní zkouškou, ISCED 3B studium na konzervatoři a ISCED 3C charakterizuje střední vzdělání s výučním listem.

Po vysvětlení fungování klasifikace ISCED, budeme dále pokračovat obsáhlou kapitolou systému vzdělávání v České republice, která obsahuje historii českého školství v České republice a popis jednotlivých úrovní vzdělávání.

2.3 Systém vzdělávání v ČR

Pro porovnávání školského systému a odborné terminologie v oblasti vzdělávání, na začátek stručně popíšeme vývoj školství na českém území.

2.3.0.1 Historie českého školství

Českému vzdělávacímu systému trvalo poměrně dlouho, než se dostal do podoby, jakou má dnes. Za nejstarší školy můžeme považovat klášterní nebo latinské školy, jejichž cílem bylo vzdělávat a vychovávat budoucí duchovní.²⁰ Nejstarší škola na českém území byla pražská katedrální škola, která byla vybudována v roce 973.²¹ V 1.pol. 18.stol prakticky žádný školský systém neexistoval. Vyučování probíhalo soukromě a to jen pro děti z bohatých vrstev, které si soukromé lekce mohly dovolit. Ve vesnicích se školy začaly objevovat na konci 18. století. Ve většině obcí mohly děti navštěvovat tzv. vandrovní školu. Škola se stěhovala spolu s učitelem.²² První univerzita na českém území byla vybudována na popud Karla IV. v roce 1348.²³

Velký zlom v oblasti českého školství přišel v průběhu vlády Marie Terezie, která zavedla roku 1774 povinnou školní docházku.²⁴ Ta ovšem platila pouze pro chlapce, nikoli pro dívky. Povinná školní docházka byla uzákoněna v délce šesti let. Základem výuky byl především latinský jazyk. Učitelé již začali být více respektováni než v dřívější době.

²⁰Alena Vališová, Hana Kasíková, *Pedagogika pro učitele*, Praha, Grada Publishing, 2007, s. 69

²¹Miroslav Novotný a kol., *Dějiny vyššího školství a vzdělanosti na jihu Čech od středověkých počátků do současnosti*, Jihočeská univerzita, České Budějovice 2006, s. 37

²²<http://www.radio.cz/cz/static/jan-amos-komensky/historie-skolstvi> [konzultováno dne 3.1 2015]

²³Miroslav Novotný a kol, *Ibid.*, s. 40

²⁴Alena Vališová, Hana Kasíková, *Pedagogika pro učitele*, Praha, Grada Publishing, 2007, s. 71

Existovaly 3 typy škol.²⁵

- *Triviální školy*- které byly zřizovány na vesnicích a ve kterých vyučovacím jazykem byla čeština. Výuka zahrnovala psaní, čtení, počítání, hospodářské a pracovní znalosti. Triviální školy měly jednu až dvě třídy.²⁶
- *Hlavní školy*- které byly zřizovány ve městech a mimo základní výuku se zde vyučoval i zeměpis a dějepis. Vyučovacím jazykem byl od 3. třídy německý jazyk.
- *Normální školy*- které byly zřizovány pouze v zemských centrech a jejichž výuka byla ještě více rozšířená než na školách hlavních. Do Normálních škol chodili nejen žáci, ale i učitelé.²⁷ Vyučovacím jazykem byl jen německý jazyk.

V reformě českého školství pokračoval po Marii Terezii její syn Josef II., který na příklad rozšířil síť škol a zavedl povinnou školní docházku i pro dívky.²⁸

Další rozvoj českého školství přišel v 2. polovině 19. století, kdy byl v roce 1869 vydán nový školský zákon. Tento zákon prodloužil povinnou školní docházku na osm let a rozšířil obsah výuky.

V této době existovaly obecné a měšťanské školy, které byly určeny pro děti z chudších vrstev. Dále byly zřízeny střední školy, které si mohly dovolit navštěvovat pouze děti ze středních a vyšších vrstev a po jejichž absolvování se očekávalo pokračování ve studiu na vysoké škole, které bylo bráno jako známka prestiže.

Mimo to byla zřízena také gymnázia pro výuku jazyků, nebo odborné školy pro výuku hospodářských, zemědělských a obchodních znalostí.²⁹

Poslední velká změna v českém školství proběhla v roce 1947, kdy prezident E. Beneš schválil „*Zákon o jednotné škole*“, který svou platností od roku 1948 provedl řadu změn. Mezi tyto změny patřilo například prodloužení povinné školní docházky na 9 let.³⁰

²⁵*Ibid.*, s. 70

²⁶Kasper Tomáš, Kasperová Dana, *Dějiny pedagogiky*, Praha, Grada Publishing 2008, s. 85

²⁷*Ibid.*, s. 85

²⁸<http://epedagog.upol.cz/eped1.2003/mimo/clanek34.htm> [konzultováno dne 3.1 2015]

²⁹Alena Vališová, Hana Kasíková, *Pedagogika pro učitele*, Praha, Grada Publishing, 2007, s. 71

³⁰*Ibid.*, s. 85

V současné době od nejnovějšího školského zákona z roku 2008 existují 4 stupně škol:³¹

- Preprimární
- Primární
- Sekundární
- Terciární

Školství je organizováno a spravováno státem, obcemi, kraji, církvemi, či právnickou nebo fyzickou osobou. Mezi orgány podílející se na správě českého školství patří Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvo spravedlnosti, Ministerstvo zahraničních věcí a Česká školní inspekce.³²

Do současného školského systému patří dle Školského zákona z roku 2008:³³

- Mateřské školy
- Základní školy
- Střední školy
- Konzervatoře
- Základní umělecké školy
- Jazykové školy
- Vyšší odborné školy

Důvodem, proč ve školském systému Školského zákona 2004 nejsou zařazeny vysoké školy je, že vysoké školy jsou obsaženy ve zvláštním zákoně a to v Zákoně o vysokých školách.³⁴

Do českého vzdělávacího systému spadají také školská zařízení, která podporují vzdělávání. Školská zařízení popíší po uvedení jednotlivých stupňů české školské soustavy. Zmiňovanou školskou soustavu uvedu preprimárním vzděláním.

³¹<http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/system-vzdelavani-v-cr> [konzultováno dne 15.12 2014]

³²<http://www.verejnasprava.estranky.cz/clanky/20.-sprava-skolstvi.html> [konzultováno dne 4.1 2015]

³³Zákon č. 561/2004 Sb. Zákon o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), §7

³⁴<http://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/zakon-c-111-1998-sb-o-vysokych-skolach-text-se-zpracovanymi> [konzultováno dne 4.1 2015]

2.3.1 Preprimární vzdělání

Na úvod předškolního vzdělávání představíme cíle a úlohy jeslí a mateřských škol.

2.3.1.1 Mateřské školy³⁵

Cíle předškolního vzdělávání

Předškolní vzdělávání podporuje rozvoj osobnosti dítěte předškolního věku, podílí se na jeho zdravém citovém, rozumovém a tělesném rozvoji a na osvojení základních pravidel chování, základních životních hodnot a mezilidských vztahů. Předškolní vzdělávání vytváří základní předpoklady pro pokračování ve vzdělávání. Předškolní vzdělávání napomáhá vyrovnávat nerovnoměrnosti vývoje dětí před vstupem do základního vzdělávání a poskytuje speciálně pedagogickou péči dětem se speciálními vzdělávacími potřebami.³⁶

Preprimární neboli předškolní vzdělávání probíhá v mateřských školách, které jsou podle klasifikace ISCED zařazeny pod zkratku ISCED 0. Programy na úrovni ISCED 0 se dělí na dvě kategorie. První kategorie je rozvoj vzdělávání v raném dětství, jehož obsah vzdělávání je určen pro nejmenší děti od 0 do 3let a v naší zemi jsou spíše známy jako „jesle“. Druhá kategorie je preprimární vzdělávání neboli příprava do primárního vzdělávání, kde jsou děti ve věku od 3 let do věku adekvátního pro iniciaci primárního vzdělávání.³⁷

Úlohou mateřských škol je poznávací, fyzická, sociální a emocionální³⁸ podpora rozvoje osobnosti u malých dětí a učení vnějšímu sociálnímu prostředí mimo prostředí rodinné.³⁹ Zde jsou děti učeny jazykovým a sociálním dovednostem a připravovány ke všemu potřebnému pro vstup do primárního vzdělávání. Pedagogové vyučují děti správnému etickému a sociálnímu chování. Vyučování bývá často praktikováno formou her.

³⁵[file:///C:/Users/Doma/Desktop/Downloads/edu_cz_0910%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/Doma/Desktop/Downloads/edu_cz_0910%20(2).pdf) [konzultováno dne 4.1 2015]
Eurybase, *Organizace vzdělávací soustavy České republiky 2008/09*, s. 50-60

³⁶Zákon č. 561/2004 Sb., §33

³⁷<https://www.czso.cz/documents/10180/23169548/cz-isced+2011.pdf/fa446ca2-e212-4dd8-a61e-a80a3152f7cb?version=1.0> [konzultováno dne 15.12 2014]

³⁸Sdružení pro vzdělávací politiku Praha, *České vzdělání a Evropa - strategie rozvoje lidských zdrojů při vstupu do EU*, Praha, Tauris (ÚIV) 1999, s. 59

³⁹Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, *Národní program rozvoje vzdělávání v ČR - Bílá kniha*, Praha: Ústav pro informace ve vzdělávání 2001, s. 47

Pro děti rodičů, kteří jsou sociálně znevýhodněni, jsou v posledním roce před nástupem do primárního vzdělávání neboli ISCED 1+2, zřizovány přípravné třídy, které jsou založené na stejném principu jako preprimární vzdělávání.⁴⁰

Existují také soukromé mateřské školy, které se od těch státních liší hlavně vyšším školným. Tyto mateřské školy umožňují rodičům zapsání svých dětí již od jejich prvního roku života.

Po preprimárním vzdělání následuje primární vzdělání, které zahrnuje základní školy.

2.3.2 Primární vzdělání

V kapitole o primárním vzdělání, které je „základem pro celoživotní učení“⁴¹, vysvětlíme cíle a dělení základních škol.

2.3.2.1 Základní školy

Cíle základního vzdělávání

„Základní vzdělávání vede k tomu, aby si žáci osvojili potřebné strategie učení a na jejich základě byli motivováni k celoživotnímu učení, aby se učili tvořivě myslet a řešit přiměřené problémy, účinně komunikovat a spolupracovat, chránit své fyzické i duševní zdraví, vytvořené hodnoty a životní prostředí, být ohleduplní a tolerantní k jiným lidem, k odlišným kulturním a duchovním hodnotám, poznávat své schopnosti a reálné možnosti a uplatňovat je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o své další životní dráze a svém profesním uplatnění.“⁴²

Do základního vzdělání spadá primární a nižší sekundární vzdělávání, které je pro každého povinné.⁴³ Primárním vzděláním se rozumí první stupeň základní školy, tj. 1. třída až 5. třída. Nižším sekundárním vzděláním je pokračování na druhém stupni základní školy, tj. 6. třída až 9. třída.⁴⁴ Započetím základního vzdělání začíná studentům povinná školní docházka, která trvá v současnosti 9let.⁴⁵

Primární vzdělání je podle klasifikace ISCED zařazeno pod zkratkou ISCED 1 a nižší

⁴⁰Zákon č. 561/2004 Sb., §47

⁴¹Sdružení pro vzdělávací politiku Praha, *České vzdělání a Evropa - strategie rozvoje lidských zdrojů při vstupu do EU*, Praha, Tauris (ÚIV) 1999, s. 59

⁴²Zákon č. 561/2004 Sb., §44

⁴³Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, *Národní program rozvoje vzdělávání v ČR - Bílá kniha*, Praha: Ústav pro informace ve vzdělávání 2001, s. 45

⁴⁴Zákon č. 561/2004 Sb., §46

⁴⁵Zákon č. 561/2004 Sb., §36

sekundární vzdělání pod zkratkou ISCED 2.⁴⁶

Na prvním stupni základních škol se žákům dostává elementárního vzdělání, za které můžeme považovat četbu, psaní a počítání. Pedagogové připravují žáky pro vstup do nižšího sekundárního vzdělání. Vedle výuky výše zmiňovaných elementárních znalostí se také dětem snaží dostat sociálního zapojení mezi starší, či mladší studenty. Tohoto záměru se dosahuje na příklad tím, že základní škola je spojená se školou mateřskou. Vyučování na prvním stupni již neprobíhá formou her, nýbrž pomocí slovních i početních úloh. Na druhou stranu výuka na druhém stupni je již obtížnější a žáci musí strategicky přemýšlet a zvykat si na větší množství probíraného učiva. Správcem základních škol jsou převážně obce.⁴⁷

Jako další vzdělání po primárním je sekundární vzdělání, které je obsáhlejší než preprimární a primární vzdělání.

2.3.3 Sekundární vzdělání

Následující kapitola, obsahuje cíle a možnosti ukončení studia na středních školách, konzervatořích a jazykových školách.

2.3.3.1 Střední školy

Cíle středního vzdělávání

*Střední vzdělávání rozvíjí vědomosti, dovednosti, schopnosti, postoje a hodnoty získané v základním vzdělávání důležité pro osobní rozvoj jedince. Poskytuje žákům obsahově širší všeobecné vzdělání nebo odborné vzdělání spojené se všeobecným vzděláním a upevňuje jejich hodnotovou orientaci. Střední vzdělávání dále vytváří předpoklady pro plnoprávný osobní a občanský život, samostatné získávání informací a celoživotní učení, pokračování v navazujícím vzdělávání a přípravu pro výkon povolání nebo pracovní činnosti.*⁴⁸

⁴⁶<https://www.czso.cz/documents/10180/23169548/cz-iscsed+2011.pdf/fa446ca2-e212-4dd8-a61e-a80a3152f7cb?version=1.0> [konzultováno dne 15.12.2014]

⁴⁷<http://www.verejnasprava.estranky.cz/clanky/20.-sprava-skolstvi.html> [konzultováno dne 4.1.2015]

⁴⁸Zákon č. 561/2004 Sb., §57

Střední školy spadají do středně vyššího vzdělávání, které je značeno zkratkou ISCED 3.⁴⁹ Studenti se dle svobodné volby mohou rozhodnout, na jaké škole budou studovat. Na výběr mají víceletá gymnázia, střední odborná učiliště nebo střední odborné školy.⁵⁰ Výuka již probíhá na středoškolské úrovni. Složitější učivo a samostatné práce jsou základem pro všeobecné nebo odborné vzdělání, které slouží jedinci pro vstup na pracovní trh.⁵¹

Zakončení střední školy může být následovně⁵²: Střední vzdělání s maturitní zkouškou

Střední vzdělání s výučním listem

Střední vzdělání odborné se závěrečnou zkouškou

2.3.3.2 Konzervatoře

Cíle vzdělávání na konzervatoři

*Vzdělávání na konzervatoři rozvíjí znalosti, dovednosti a další schopnosti žáka získané v základním a v základním uměleckém vzdělávání, poskytuje všeobecné vzdělání a připravuje žáky pro výkon náročných uměleckých nebo uměleckých a umělecko-pedagogických činností v oborech hudba, tanec, zpěv a hudebně dramatické umění. Vzdělávání v konzervatoři vytváří dále předpoklady pro plnoprávný osobní a občanský život, pokračování ve vzdělávání a pro výkon pracovní činnosti.*⁵³

Na konzervatořích je poskytnuto všeobecné vzdělání se specializací na umělecký, či umělecko-pedagogický obor. Mezi tyto obory patří hudba, tanec, zpěv a dramatické umění.

Zakončení konzervatoře může být následovně⁵⁴: Střední vzdělání s maturitní zkouškou

Vyšší odborné vzdělání v konzervatoři

⁴⁹<https://www.czso.cz/documents/10180/23169548/cz-isced+2011.pdf/fa446ca2-e212-4dd8-a61e-a80a3152f7cb?version=1.0> [konzultováno dne 15.12 2014]

⁵⁰Zákon č. 561/2004 Sb., §7

⁵¹Zákon č. 561/2004 Sb., §57

⁵²Zákon č. 561/2004 Sb., §58

⁵³Zákon č. 561/2004 Sb., §86

⁵⁴Zákon č. 561/2004 Sb., §87

2.3.3.3 Jazykové školy

Jazykové školy poskytují jazykové vzdělání v cizích jazycích. V případě vzdělávání cizinců se za cizí jazyk považuje také jazyk český. Jazykové vzdělávání podle tohoto zákona se uskutečňuje v jazykové škole s právem státní jazykové zkoušky, která se dělí na tři druhy:⁵⁵

- státní jazyková zkouška základní
- státní jazyková zkouška všeobecná
- státní jazyková zkouška speciální

2.3.3.4 Základní umělecké školy

Základní umělecké vzdělávání poskytuje základy vzdělání v jednotlivých uměleckých oborech. Základní umělecké vzdělávání se uskutečňuje v základní umělecké škole. Základní umělecká škola připravuje také pro vzdělávání ve středních školách uměleckého zaměření a v konzervatořích, popřípadě pro studium na vysokých školách s uměleckým nebo pedagogickým zaměřením.⁵⁶

Jako poslední úroveň vzdělání je terciární vzdělání, které se věnuje vysokým školám a vyšším odborným školám.

2.3.4 Terciární vzdělání

Do terciárního vzdělávání spadají vyšší odborné školy a vysoké školy, které mohou být univerzitní a neuniverzitní. Terciární vzdělání obsahuje 4 úrovně ISCED:⁵⁷

- ISCED 5 Krátký cyklus terciárního vzdělávání
- ISCED 6 Bakalářská nebo jí odpovídající úroveň
- ISCED 7 Magisterská nebo jí odpovídající úroveň
- ISCED 8 Doktorská nebo jí odpovídající úroveň

⁵⁵Zákon č. 561/2004 Sb., §110

⁵⁶Zákon č. 561/2004 Sb., §109

⁵⁷<https://www.czso.cz/documents/10180/23169548/cz-isced+2011.pdf/fa446ca2-e212-4dd8-a61e-a80a3152f7cb?version=1.0> [konzultováno dne 15.12 2014]

Na konci kapitoly o terciárním vzdělání⁵⁸ je pro lepší orientaci v českém školském systému vložen graf, který znázorňuje postup studia od preprimární po terciární úroveň vzdělání.

2.3.4.1 Vyšší odborné školy

Cíle vyššího odborného vzdělávání a stupeň vzdělání

*Vyšší odborné vzdělávání rozvíjí a prohlubuje znalosti a dovednosti studenta získané ve středním vzdělávání a poskytuje všeobecné a odborné vzdělání a praktickou přípravu pro výkon náročných činností.*⁵⁹

Vyšší odborné školy nalezneme pod zkratkou ISCED 5.⁶⁰

Po úspěšném ukončení vyššího odborného vzdělávání jedinec obdrží vysvědčení o absolutoriu a diplom absolventa vyšší odborné školy. Tímto vysvědčením absolvent získává označení diplomovaný specialista“ („DiS.“), který se uvádí za jménem.⁶¹

2.3.4.2 Vysoké školy

Úvodní ustanovení vysokých škol

Vysoké školy jako nejvyšší článek vzdělávací soustavy jsou vrcholnými centry vzdělanosti, nezávislého poznání a tvůrčí činnosti a mají klíčovou úlohu ve vědeckém, kulturním, sociálním a ekonomickém rozvoji společnosti tím, že: uchovávají a rozhojňují dosažené poznání a podle svého typu a zaměření pěstují činnost vědeckou, výzkumnou, vývojovou a inovační, uměleckou nebo další tvůrčí činnost, umožňují v souladu s demokratickými principy přístup k vysokoškolskému vzdělání, získání odpovídající profesní kvalifikace a přípravu pro výzkumnou práci a další náročné odborné činnosti, poskytují další formy vzdělávání a umožňují získávat, rozšiřovat, prohlubovat nebo obnovovat znalosti z různých oblastí poznání a kultury a podílejí se tak na celoživotním vzdělávání, hrají aktivní roli ve veřejné diskusi o společenských a etických otázkách, při pěstování kulturní rozmanitosti a vzájemného porozumění, při utváření občanské společnosti a přípravě mladých lidí pro život v ní, přispívají k rozvoji na národní a regionální úrovni a spolupracují s různými stupni státní správy a samosprávy, s podnikovou a kulturní sférou, rozvíjejí mezinárodní a zvláště evropskou spolupráci jako podstatný rozměr svých činností, podporují společné projekty s

⁵⁸Kapitola 2.3.4 Terciární vzdělání

⁵⁹Zákon č. 561/2004 Sb., §92

⁶⁰<https://www.czso.cz/documents/10180/23169548/cz-iscsed+2011.pdf/fa446ca2-e212-4dd8-a61e-a80a3152f7cb?version=1.0> [konzultováno dne 15.12.2014]

⁶¹Zákon č. 561/2004 Sb., §101

*obdobnými institucemi v zahraničí, vzájemné uznávání studia a diplomů, výměnu akademických pracovníků a studentů.*⁶²

Jak jsme již zmiňovali v kapitole 2.3 „Systém vzdělávání v ČR“, veškeré právní normy a předpisy o vysokých školách jsou obsaženy v samostatném Zákoně o vysokých školách 1998. Studium na první bakalářské nebo jí odpovídající úrovni se značí zkratkou ISCED 6. Bakalářské studium slouží studentům k získání základních znalostí, aby jim byl udělen bakalářský titul (Bc).⁶³

Další úroveň je studium na magisterské nebo jí odpovídající úrovni, které je značeno zkratkou ISCED 7. Na této úrovni se jedincům dostává pokročilejších znalostí a dovedností a na konci studia získávají magisterský titul (Mgr.).⁶⁴

Třetí, poslední úroveň, je studium doktorské nebo jemu odpovídající úroveň. Doktorské studium, které má zkratku ISCED 8⁶⁵, se zaměřuje přímo na vědeckou kvalifikaci a vývoj⁶⁶ a je ukončeno doktorským titulem (PhD.).⁶⁷

Vysoké školy se dělí na univerzitní a neuniverzitní.⁶⁸ Rozdílem je případné další dělení na fakulty. Vysoké školy univerzitní se člení na další odborně zaměřené fakulty, kdežto vysoké školy neuniverzitní žádné fakulty nemají.⁶⁹

Výuka na vysokých školách probíhá formou seminářů, přednášek, či cvičení. Po studentech se již vyžaduje soběstačnost, která je doprovázena určitou mírou odpovědnosti.

⁶²Zákon č.111/1998 Sb., O vysokých školách a o změně doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách) §1

⁶³Zákon č.111/1998 Sb., §45

⁶⁴Zákon č.111/1998 Sb., §46

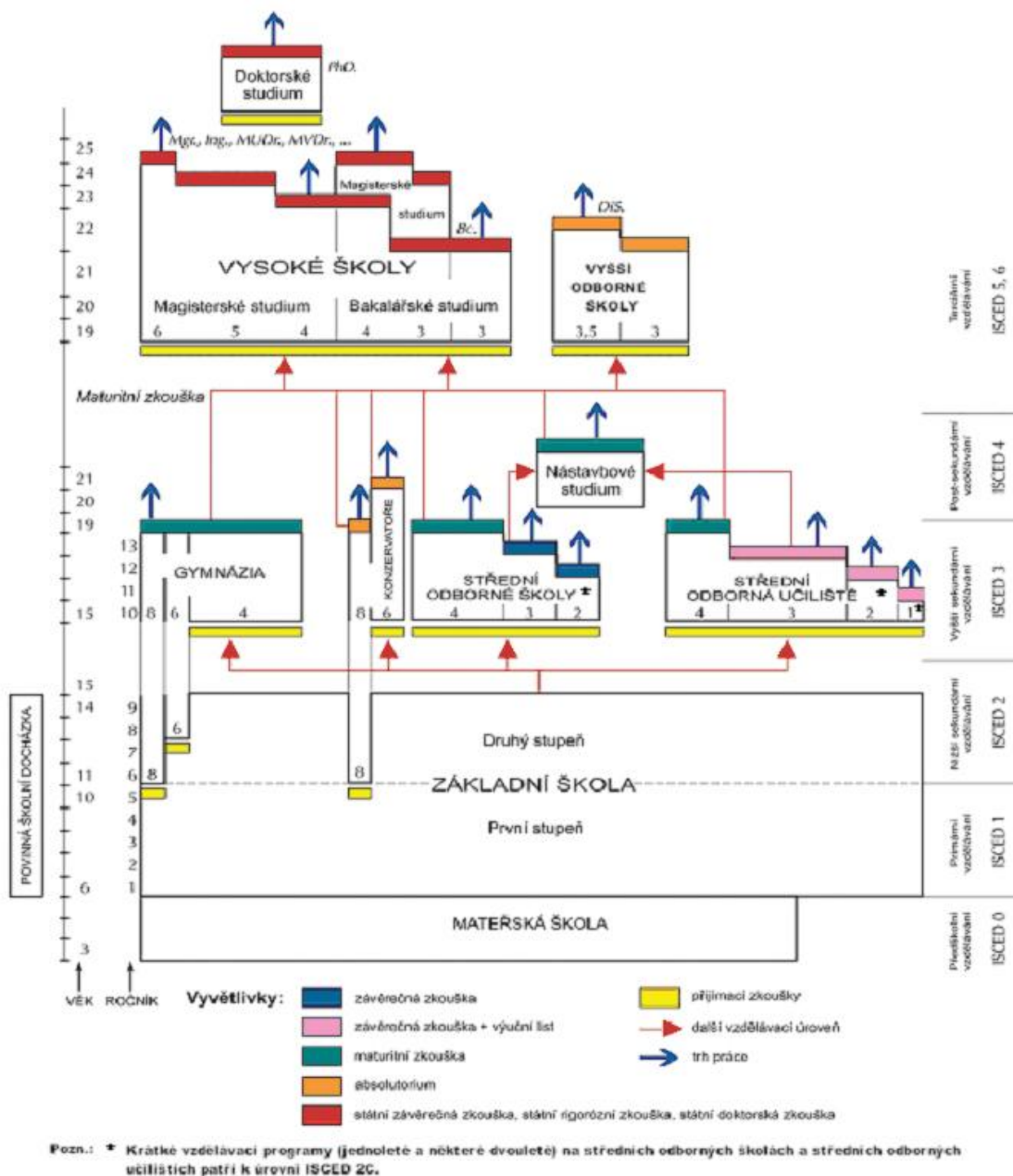
⁶⁵<https://www.czso.cz/documents/10180/23169548/cz-isced+2011.pdf/fa446ca2-e212-4dd8-a61e-a80a3152f7cb?version=1.0> [konzultováno dne 15.12 2014]

⁶⁶Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, *Národní program rozvoje vzdělávání v ČR - Bílá kniha*, Praha: Ústav pro informace ve vzdělávání 2001, s. 64

⁶⁷Zákon č.111/1998 Sb., §47

⁶⁸Sdružení pro vzdělávací politiku Praha, *České vzdělání a Evropa - strategie rozvoje lidských zdrojů při vstupu do EU*, Praha, Tauris (ÚIV) 1999, s. 67

⁶⁹Zákon č.111/1998 Sb., §2

Názorný graf z roku 2012⁷⁰

Na grafu je možné vidět v levém sloupci věk a ročník, ve kterém se student nachází a v pravém sloupci i rozdělení podle staré klasifikace ISCED 97, do které každá úroveň vzdělání zapadá. Graf znázorňuje cestu od mateřské školy až po doktorské studium na vysoké škole.

⁷⁰ <http://www.nuov.cz/schema-vzdelavaci-soustavy> [konzultováno dne 28.1 2015]

Jak jsme již zmiňovali na konci kapitoly systému vzdělávání v České republice, školská zařízení se také řadí do školského systému a v následující kapitole je popíšeme.

2.3.5 Školská zařízení

V této kapitole vysvětlíme, co se považuje za školská zařízení, zmíníme zákon o školských zařízeních a uvedeme jejich členění.

Školská zařízení mohou být právnické osoby, příspěvkové organizace, či organizační složky státu, které poskytují školské služby. Pod těmito službami rozumíme služby podporující nebo doplňující vzdělávání ve školách. Školská zařízení také zabezpečují ústavní a ochrannou výchovu.

Zákon o školských zařízeních dle Školského zákona z roku 2008 zní:

Školské zařízení poskytuje služby a vzdělávání, které doplňují a podporují vzdělávání ve školách nebo s ním přímo souvisejí, nebo zajišťuje ústavní a ochrannou výchovu anebo preventivně výchovnou péči. Školské zařízení uskutečňuje vzdělávání podle školního vzdělávacího programu.⁷¹

Školská zařízení můžeme členit na:⁷²

- *Zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků*- zahrnují poskytování dalšího vzdělávání pedagogickým pracovníkům škol a zabezpečení poradenství a informování o nových postupech ve vzdělávání
- *Školská poradenská zařízení*- zahrnují poradenskou činnost v otázkách výchovné péče nebo při volbách budoucího povolání
- *Školská výchovná a ubytovací zařízení*- studentům zajišťují program v oblasti vzdělávací, sportovní a zájmové činnosti, kterou provozují mimo dobu vyučování, poskytují také ubytování (např. internát) nebo stravování (např. menza)
- *Školská zařízení pro zájmové a další vzdělávání*- zahrnují výchovné, vzdělávací nebo zájmové akce
- *Zařízení školního stravování*- nabízejí školní stravování pro studenty v době jejich studia na škole

⁷¹Zákon č. 561/2004 Sb., §7

⁷²Zákon č. 561/2004 Sb., §115 až 121

- *Školská účelová zařízení*- poskytují školám pomoc při jejich činnostech, na příklad zajišťují poradenské nebo informační služby
- *Školská zařízení pro výkon ústavní výchovy, ochranné výchovy a pro preventivně výchovnou péči*

Poslední kapitola českého systému školství je věnována akademickým titulům, jejich vymezení, dělení a délkou studia pro jejich získání.

2.3.6 Akademické tituly v České republice

K českému školství patří i získávání akademických titulů.

Oprávnění udělovat akademické tituly v České republice mají jen vysoké školy.⁷³ První stupeň univerzitní hodnosti je bakalářský titul se zkratkou Bc, jehož studium trvá 3 až 4 roky. Dále titul magisterský, který se značí zkratkou Mgr., a k jeho dosažení je potřebné dvou až tříleté studium a titul inženýrský, značen Ing., který se uděluje po dvou až tříletém studiu ekonomického, technického, či zemědělského zaměření.⁷⁴ Druhý stupeň vysokoškolského studia je doktorandský titul značený PhD, jehož délka studia trvá 3-4 roky.

V současné době se můžeme setkat i s tituly, které se již neudělují. Mezi ně můžeme zařadit na příklad PaedDr. (doktor pedagogiky), *RSDr.* (doktor sociálních věd), *RCDr.* (doktor obchodních věd), ak. arch./ akad. arch. (akademický architekt), či ak. mal./ akad. mal. (akademický malíř).⁷⁵

Akademické tituly mohou být:⁷⁶

- *Akademicko-vědecké tituly*- Tituly, které získávají absolventi doktorských studijních programů, kteří složili státní doktorskou zkoušku a obhájili disertační práci. Mezi ně patří na příklad DrSc. (doktor věd) nebo Ph.D (doktor).
- *Vědecko-pedagogické tituly*- Tato hodnost je dosažena vědecko-pedagogickou nebo umělecko-pedagogickou činností. Mezi tyto tituly se řadí prof. (profesor) nebo doc. (docent).⁷⁷

⁷³Zákon č.111/1998 Sb., §2

⁷⁴Zákon č.111/1998 Sb., §44 až 47

⁷⁵<http://prirucka.ujc.cas.cz/?id=782> [konzultováno dne 5.2 2015]

⁷⁶<http://prirucka.ujc.cas.cz/?id=782>, *Ibid.*

⁷⁷Zákon č.111/1998 SB., §70

Za neakademické tituly se považují DiS.(diplomovaný specialista), který získávají absolventi vyšších odborných škol, a jehož délka studia je 2-3,5 roku⁷⁸ nebo QEP, který uděluje Evropská federace profesionálních fotografů potvrzující vysoký technický a umělecký standard ve fotografii.⁷⁹

Za neakademické tituly můžeme v neposlední řadě považovat i mnoho zahraničních titulů. Tyto tituly jsou na příklad např. *BBA* – Bachelor of Business Administration (bakalář managementu), *LL. M.* – Master of Laws (magistr práv) nebo *MBA* – Master of Business Administration (magistr managementu).⁸⁰

2.3.7 Úvod do španělského systému vzdělávání

Po představení českého vzdělávacího systému bychom se následně věnovali španělskému vzdělávacímu systému. Nejdříve se zaměříme na historii vývoje školství, popíšeme jednotlivé stupně školské soustavy, udělování akademických titulů a v neposlední řadě systém známkování, který je zcela odlišný od českého systému známkování. Pro snadnější pochopení je na konci kapitoly o akademických titulech vložen graf, který znázorňuje vzdělávací systém ve Španělsku. Je potřeba zmínit, že veškeré překlady španělských lexémů jsou námi překládané za pomoci dvojjazyčných česko-španělských slovníků (*Fin publishing 2004*), španělských jednoslovných výkladových slovníků dostupných na internetu⁸¹ a českého a španělského školského zákona.

2.4 Systém vzdělávání ve Španělsku

Na začátek španělského systému nastíníme vývoj školství na území Španělska.

2.4.0.1 Historie španělského školství⁸²

První zmínky o vzniku škol pochází z 11. století. Výuka byla určena jen pro královské potomky a pro děti z bohatých vrstev. Ve školách vyučoval mistr a připravoval žáky na křesťanský život. Existovaly také klášterní jezuitské školy, které byly bezplatné a které se dělily zvláště na školy pro ženy a na školy pro muže. Kastilský král Alfonso X. dal

⁷⁸<http://www.vysokeskoly.cz/akademicky-slovník/heslo/dis> [konzultováno dne 5.2 2015]

⁷⁹<http://www.travelfocus.cz/fotograficka-vystava-zazraky-prirody-v-praze/> [konzultováno dne 5.2 2015]

⁸⁰<http://www.vysokeskoly.cz/clanek/tituly-bba-dba-msc-llm-co-to-je-a-kde-to-ziskat> [konzultováno dne 5.2 2015]

⁸¹<http://www.rae.es/recursos/diccionarios/drae> [konzultováno dne 7.2 2015]

⁸²http://uom.uib.cat/digitalAssets/202/202199_6.pdf, Ministerio de Educación Cultura y Deporte (2004), *Evolución del sistema educativo español*, s. 1-7 [konzultováno dne 26.1 2015]

v roce 1254 popud ke vzniku univerzit a první univerzitu nechal vybudovat ve španělské Salamance.⁸³

V 16. století začaly vznikat školy, kde se vyučovaly nejen předměty duchovně zaměřené, ale také psaní, čtení a počítání. Existovaly dvě kategorie škol: obecní školy (*las escuelas municipales*) a farní školy (*las escuelas parroquiales*). Obecní školy se nacházely v obcích a vesnicích a mohly do nich chodit všechny děti bez rozdílu. Farní školy nebyly budovy zřizované pro výuku, nýbrž to byly kostely, kam lidé chodili platit duchovním za hodiny výuky.

Zásadní reforma přišla v roce 1767, kdy byli z Pyrenejského poloostrova vyhnáni jezuité. To znamenalo i zánik jezuitských škol, které stát nechal zavřít. Začal se organizovat plán studia na univerzitách. Na školách, kde se do roku 1768 vyučovalo v latinském jazyce, se začalo vyučovat v jazyce kastilském. V 18. století již tedy existovaly základní školy (*las escuelas de las primeras letras*), kde se vyučovaly všechny předměty v mateřském (kastilském) jazyce.

V roce 1857 byl vydán zákon „Moyano“ (*Ley Moyano*)⁸⁴, který měl nastínit studijní program na dalších 100 let. Avšak v roce 1970 byl tento zákon nahrazen obecným vzdělávacím zákonem (*Ley general de Educación*). Tento obecný vzdělávací zákon definoval mimo jiné strukturu ve vzdělání nebo také navrhl jednotný vzdělávací systém se stejnými podmínkami studia pro všechny.⁸⁵

Zásadní změna španělského školství proběhla v roce 1978, kdy byly v nové ústavě rozděleny správy pravomocí ve vzdělání mezi stát, autonomní komunity a obce.⁸⁶

Až do roku 2006 se ve Španělsku vystřídalo několik školských zákonů, jako byly na příklad la Ley Orgánica de Calidad de la Educación (LOCE) nebo současný Ley Orgánica de Educación (LOE).⁸⁷

⁸³ Oldřich Berka, Věra Lánská, *Minulost a přítomnost vysokého školství: stručný přehled. Evropa a Evropská unie*, Ostrava Grafie, 1996, s. 41

⁸⁴ Valešová Hana (Liberec 2008), *Pasión por el hispanismo, sborník příspěvků z konference*, Technická univerzita v Liberci - 2008, s. 163 https://kro.fp.tul.cz/attachments/096_sbornik.pdf

⁸⁵ http://uom.uib.cat/digitalAssets/202/202199_6.pdf, Ministerio de Educación Cultura y Deporte (2004), *Evolución del sistema educativo español*, s. 1-7 [konzultováno dne 26.1 2015]

⁸⁶ Eurydice, *Struktury systémů vzdělávání, odborné přípravy a vzdělávání dospělých v Evropě Španělsko*, Eurydice, 2003 www.webquest.cz/download.php?id=19408 [konzultováno dne 26.1 2015]

⁸⁷ Esther Vázquez y del Árbol, *La traducción español-inglés de documentos académicos*, Universidad de Granada 2007, s. 18

Španělský vzdělávací systém je organizován mimo jiné i ústavními zákony, jako je na příklad zákon upravující vzdělávací systém LOGSE (*Ley Orgánica de Ordenación General del Sistema Educativo*). Státní orgán, který nese největší počet pravomocí ohledně vzdělání a upravující vzdělávací systém je Ministerstvo školství, kultury a sportu (*Ministerio de Educación Cultura y Deporte*).⁸⁸

Od posledního školského zákona z roku 2006 v současné době existují 4 stupně španělského školního systému.⁸⁹

- Předškolní výchova- *Educación infantil*
- Základní vzdělávání- *Educación primaria*
- Střední vzdělávání- *Educación secundaria obligatoria*
- Vysokoškolské vzdělávání- *Educación superior*

Do současné školské soustavy podle španělského Školského zákona z roku 2006 patří.⁹⁰

- Předškolní výchova - *Educación infantil*
- Základní vzdělávání - *Educación primaria*
- Střední vzdělávání - *Educación secundaria obligatoria*
- Maturitní studium - *Bachillerato*
- Profesní výchova - *Formación profesional*
- Jazykové vzdělávání - *Enseñanzas de idiomas*
- Sportovní vzdělávání - *Enseñanzas deportivas*
- Umělecké vzdělávání - *Enseñanzas artísticas*
- Celoživotní vzdělávání - *Educación de personas adultas*
- Univerzitní studium - *Enseñanza universitaria*

Každá následující kapitola bude věnovaná jednotlivým stupňům výchovy a vzdělávání, tak, jak jsou seřazeny podle Školského španělského zákona z roku 2006. Důvod pro výběr španělského školského zákona z roku 2006 je ten, že tento zákon je nejnovější verzí zákonu o vzdělání a obsahuje nejaktuálnější informace ohledně vzdělávacího systému na území Španělska.

⁸⁸Eurydice, *Ibid.*

⁸⁹Valešová Hana (Liberec 2008) *Ibid.*, s. 164-165

⁹⁰España. Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de Educación, *Boletín Oficial del Estado*, 4 de mayo de 2006, núm. 106, pp. 17158- 17207, art. 3

2.4.1 Předškolní výchova (*Educación infantil*)⁹¹

Předškolní výchova tvoří první stupeň španělského vzdělávacího systému. Návštěva jeslí nebo mateřských škol není dle zákona povinná⁹², a pokud se nejedná o soukromé ústavy, je i bezplatná. Tato výuka napomáhá dětem k jejich obecně fyzickému, intelektuálnímu a sociálnímu vývoji ve společnosti.

Výchova je rozdělena mezi dva cykly. První cyklus probíhá v instituci zvané „*la escuela infantil*“ (jesle) a druhý cyklus v instituci „*guardería*“ (mateřská škola).

První cyklus zahrnuje výchovu dítěte od jeho prvního roku života do tří let, která spočívá především v rozvoji verbální komunikace a poznávání prostředí, které je odlišné od rodinného. Druhý cyklus je zaměřen pro děti od tří do šesti let, kde hlavním cílem je naučit děti soběstačnosti a schopnosti se vyjadřovat. Výuka napomáhá rozvoji dítěte v mluvě, motorice, naslouchání a v učení se učit. Předškolní výchova probíhá formou her a pohybových aktivit.

2.4.2 Základní vzdělávání (*Educación primaria*)⁹³

Základní vzdělávání, jinak nazývané primární (*educación primaria*), či elementární vzdělávání (*educación básica*), probíhá u dítěte od jeho 6 do 12 let. Elementární vzdělávání je pro všechny povinné a bezplatné.⁹⁴ Výuka již neprobíhá formou her, vyučují se předměty jako je čtení, počítání a psaní. Dítě by se také mělo naučit základním znalostem, vhodnému vyjadřování se a správnému sociálnímu chování.

Primární vzdělávání je rozděleno do tří cyklů, přičemž každý cyklus trvá dva roky. Předměty se v jednotlivých cyklech liší, aby odpovídaly věku a schopnostem dětí. V posledním cyklu, který je určen dětem od 10 do 12let, je možné do výuky zařadit druhý cizí jazyk.

2.4.3 Střední vzdělávání (*Educación secundaria obligatoria*)⁹⁵

Střední vzdělávání je povinné a bezplatné pro žáky od 12 do 16 let. Základní vzdělávání a střední vzdělávání tvoří dohromady povinnou školní docházku (*la enseñanza básica*).⁹⁶ Střední škola je rozdělena do dvou cyklů, z nichž každý trvá dva roky.⁹⁷ První

⁹¹Art. 12 LOE 2/2006, de 3 de mayo

⁹²Helena Zbudilová, Óscar García García: *Introducción Al Mundo Hispano: España*, Černý Jiří, Holeš Jan, Olomouc: Univerzita Palackého 2005, s. 146

⁹³Art. 16-21 LOE 2/2006, de 3 de mayo

⁹⁴Valešová Hana (Liberec 2008) *Ibid.*, s. 164

⁹⁵Art. 22-31 LOE 2/2006, de 3 de mayo

⁹⁶Valešová Hana (Liberec 2008) *Ibid.*, s. 164

⁹⁷ Esther Vázquez y del Árbol, *Ibid.*, s. 19

tří roky studia mají všichni žáci předměty stejné. Ve čtvrtém, posledním ročníku studia, si žáci libovolně volí předměty, které budou studovat. Vystudováním střední školy žák obdrží titul o splnění povinné školní docházky (*Título de Graduado/a en Educación Secundaria Obligatoria*) a není povinen pokračovat v dalším studiu. Obdržený titul umožňuje žákům pokračovat v dalším vzdělávacím růstu. Střední vzdělávání věnuje pozornost zejména vzdělávacímu a profesnímu růstu jedince. Po ukončení středního vzdělávání by měl žák disponovat rozšířenými kulturními a vědeckými znalostmi a měl by znát svá osobní práva. Následně si ukážeme dvě formy studia, ve kterých lze pokračovat po úspěšném dokončení střední školy. Tyto dva navazující nepovinné typy studií jsou:

- 2.4.3.1 Maturitní studium (*Bachillerato*)⁹⁸

Maturitní studium je dvouleté dobrovolné navazující studium. Je určeno studentům od 16 do 18 let po absolvování střední školy. V maturitním studiu existují tři typy zaměření. Tato zaměření jsou věda a technika („*ciencias*“), umění („*artes*“) a humanitní vědy a společenské vědy („*Humanidades y Ciencias Sociales*“). Za složení zkoušky dospělosti obdrží jedinec titul maturanta („*el título de Bachiller*“), které mu umožní pokračování v cyklu vyššího stupně konkrétního oboru nebo započetí vysokoškolského vzdělávání.

- 2.4.3.2 Profesní výchova (*Formación profesional*)⁹⁹

Profesní výchova je dalším dobrovolně navazujícím studiem po ukončení středního vzdělání. Rozdíl mezi maturitním studiem a profesní výchovou spočívá v obsahu studia. Na rozdíl od maturitního studia, které má charakter obecného vzdělání, profesní výchova je zaměřena na specifické studium budoucího zaměstnání. Po úspěšném ukončení studia profesní výchovy jsou studenti připraveni na svojí profesi a její další rozvíjení, na práci v kolektivu a na řešení stresových situací. Profesní výchova je rozdělena do dvou cyklů. Prvním z nich je cyklus středního stupně (*el ciclo de grado medio*). Je určen studentům od 16 let, kteří ukončili střední vzdělání a trvá 1,5 až 2 roky. Jedinci, kteří úspěšně dokončí první cyklus středního stupně, obdrží titul technika v daném vystudovaném oboru (*el título de Técnico de la correspondiente profesión*). Studentům od 18 let, kteří složili úspěšně maturitní zkoušku, je určen druhý typ, a to

⁹⁸Art. 32-38 LOE 2/2006, de 3 de mayo

⁹⁹Art. 39-44 LOE 2/2006, de 3 de mayo

cyklus vyššího stupně (*el ciclo de grado superior*).¹⁰⁰ Jeho absolventi získají titul vyššího technika v daném vystudovaném oboru (*el título de Técnico Superior*). Tento titul studentům umožňuje pokračovat v univerzitních studiích bez potřebných přijímacích zkoušek.

Následující tři typy vzdělávání, Jazykové vzdělávání (*Enseñanzas de idiomas*), Sportovní vzdělávání (*Enseñanzas deportivas*) a Umělecké vzdělávání (*Enseñanzas artísticas*) ačkoliv jsou součástí španělské školské soustavy, je pro ně vytvořen speciální režim.

- 2.4.3.3 Jazykové vzdělávání (*Enseñanzas de idiomas*)¹⁰¹

Studium jazyků je pro studenty od 16 let. Je rozděleno do tří úrovní – základní (básico), mírně pokročilý (*intermedio*) a pokročilý (*avanzado*). Jedinou podmínkou ke studiu je dosažení věkové hranice 16 let. Výhodu mají ti, kteří již daný jazyk studovali během maturitního studia a nyní mohou nastoupit do úrovně mírně pokročilý.

- 2.4.3.4 Sportovní vzdělávání (*Enseñanzas deportivas*)¹⁰²

Sportovní vzdělávání má za cíl připravit studenty na jejich budoucí zaměstnání, které je zaměřeno na sport. Sportovní vzdělávání se dělí na střední a vyšší úroveň. Požadavkem pro studium na střední úrovni je absolvování povinné školní docházky. Po úspěšném ukončení střední úrovně obdrží student titul sportovního technika (*el Técnico Deportivo*) se specializací na studovaný sport. Pro studium vyšší úrovně je nutné úspěšně složit přijímací zkoušky. Uchazeči o studium vyšší úrovně musí mít absolvované maturitní studium a výše zmíněný titul technika (*el Técnico Deportivo*) ve specializaci, které se chtějí věnovat. Po úspěšném ukončení studia vyšší úrovně získá absolvent titul vyššího stupně sportovního technika (*Técnico Deportivo Superior*). Tento diplom mu umožňuje pokračovat v univerzitním studiu v odpovídajícím oboru.

- 2.4.3.5 Umělecké vzdělávání (*Enseñanzas artísticas*)¹⁰³

Umělecké vzdělávání se snaží, aby absolventi disponovali kvalifikací ve svém studovaném uměleckém směru. Mezi tyto umělecké směry patří hudba, tanec, design, výtvarné umění a dramatické umění. Umělecké vzdělávání nabízí tři stupně studia. Prvním stupněm je základní stupeň uměleckého vzdělávání hudby a tance (*Las*

¹⁰⁰Justa Carrasco, Lourdes Solé, *Realie španělsky mluvících zemí*, Fraus 1997, s. 19

¹⁰¹Art. 59-62 LOE 2/2006, de 3 de mayo

¹⁰²Art. 63-65 LOE 2/2006, de 3 de mayo

¹⁰³Art. 45-58 LOE 2/2006, de 3 de mayo

enseñanzas elementales de música y de danza), po jehož absolvování student získá titul technika v daném oboru (*título de Técnico correspondiente*). Druhým stupněm je profesní stupeň uměleckého vzdělávání hudby, tance, výtvarného umění a designu (*Las enseñanzas artísticas profesionales*), po jehož úspěšném dokončení jedinec obdrží titul technika výtvarného umění a designu v daném oboru (*título de Técnico de Artes Plásticas y Diseño en la especialidad correspondiente*). Posledním třetím stupněm je vysokoškolský stupeň uměleckého vzdělávání hudby, tance, dramatického umění, designu a výtvarného umění (*Las enseñanzas artísticas superiores*), po jehož absolvování student získá vysokoškolský titul v daném oboru (*título Superior en la especialidad de que se trate*).

Posledním článkem španělské školské soustavy je celoživotní vzdělávání pro dospělé (*Educación de personas adultas*).

2.4.3.6 Celoživotní vzdělávání (*Educación de personas adultas*)¹⁰⁴

Celoživotní vzdělávání má za úkol dát každému jedinci staršímu 18 let možnost vzdělávat se a napomáhat svému profesnímu rozvoji. Ve výjimečných případech lze studium poskytnout jedinci staršímu 16 let. Celoživotní vzdělávání je příležitostí pro ty, kteří chtějí dosáhnout některého z titulů, dokončit maturitní vzdělávání nebo ovládat úplné začátky elementárního vzdělávání.

2.4.4 Vysokoškolské vzdělávání (*Educación superior*)¹⁰⁵

Vysokoškolské vzdělávání je dobrovolné navazující studium po získání titulu maturant nebo po absolvování vyššího stupně ve studovaném oboru a po úspěšném složení přijímacích zkoušek. Student si může vybrat na jaké škole, či univerzitě studovat. Vysokoškolské vzdělávání se dělí na univerzitní a neuniverzitní studium. V neuniverzitním případě má jedinec na výběr z vysokoškolských studií uměleckého zaměření.¹⁰⁶

¹⁰⁴Art. 66-70 LOE 2/2006, de 3 de mayo

¹⁰⁵<http://www.icm.cz/vzdelavaci-system-ve-spanelsku> [konzultováno dne 22.2 2015]

¹⁰⁶Eurydice, *Struktury systémů vzdělávání, odborné přípravy a vzdělávání dospělých v Evropě Španělsko*, Eurydice, 2003 www.webquest.cz/download.php?id=19408 [konzultováno dne 26.1 2015]

2.4.4.1 Univerzitní studium a akademické tituly¹⁰⁷

Univerzitní studium je rozděleno do tří etap jdoucích za sebou. Po každé ukončené etapě jedinec získává titul a svobodně se rozhoduje, zda bude pokračovat do další etapy. První etapa trvá tři až čtyři roky a po jeho úspěšném dokončení, získávají studenti titul dle své vystudované kvalifikace.

Tyto tituly mohou být: ¹⁰⁸

- absolvent bakalářského studia (*Título de Grado*)
- absolvent inženýrského studia (*Ingeniero Técnico*)
- absolvent stavebního inženýrského studia (*Arquitecto Técnico*)

Druhý úsek trvá jeden až dva roky a studenti získávají titul vyjadřující zdokonalení se ve svém oboru.

Tyto tituly mohou být:

- absolvent magisterského studia (*Máster*)
- absolvent inženýrského studia (*Ingeniero*)
- absolvent studia architektury (*Arquitecto*)

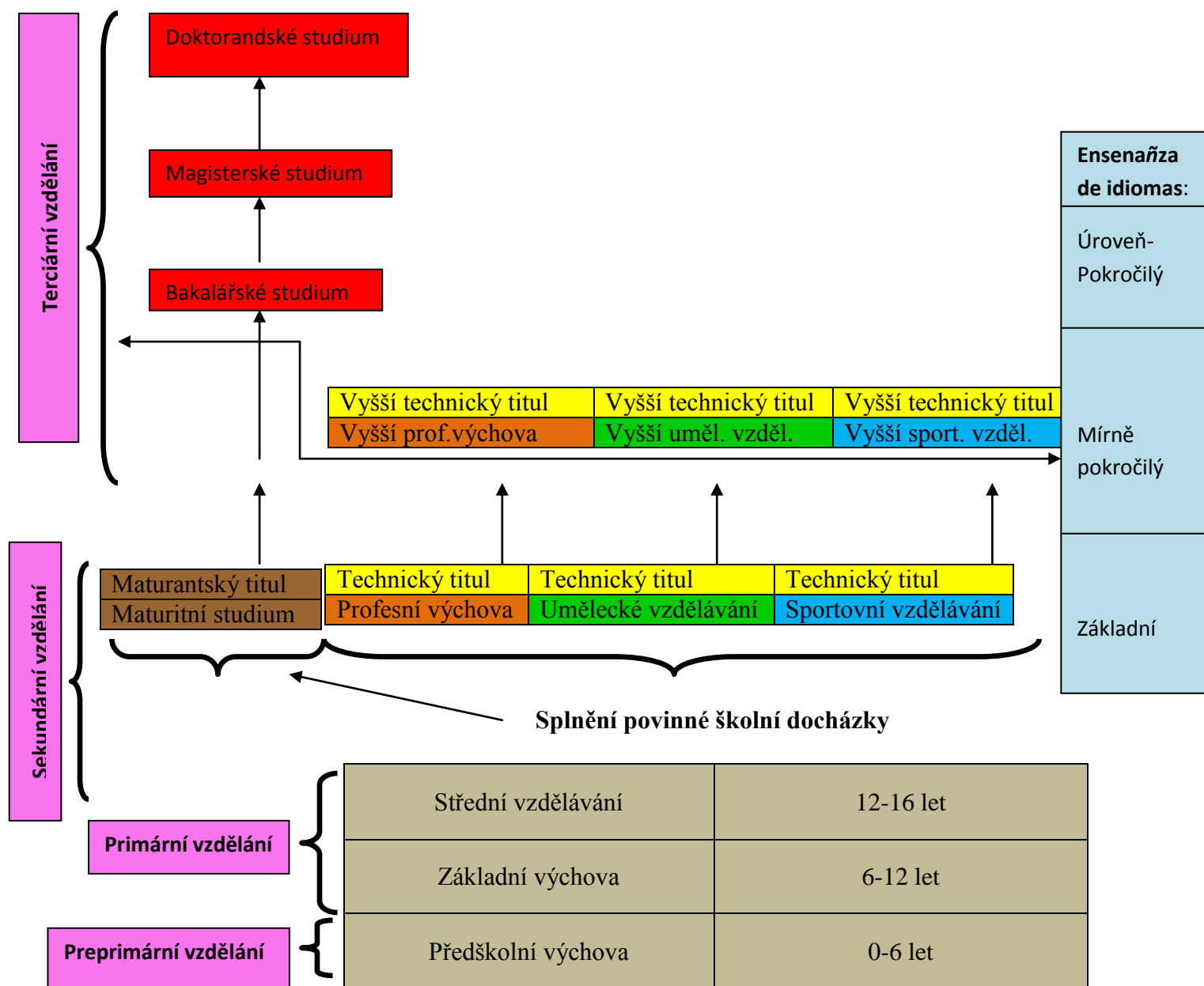
Třetí, poslední úsek, trvá tři až pět let a je na rozdíl od předešlých úseků zaměřený výhradně na rozvoj studenta. Po jeho absolvování jedinec získává doktorandský titul (*Doctorado*).

¹⁰⁷<http://universidad.es/estudiar-en-espana/el-sistema-universitario-espanol>, [konzultováno dne 23.2.2015]

¹⁰⁸Esther Vázquez y del árbol, *Ibid.*, s. 21-22

2.5 Graf španělského vzdělávacího systému

Pro snadnější pochopení vzdělávacího systému ve Španělsku, jsme vytvořili graf, který znázorňuje možné navazující cesty po skončení jednotlivých vzdělávacích úrovní.

Markantní odlišností španělského vzdělávacího systému od českého vzdělávacího systému je systém známkování, který popíšeme v následující kapitole.

2.5 Známkování

Ve Španělsku je systém známkování desetibodový. Znamky jsou seřazeny vzestupně a známka 10 je nejlepší možné ohodnocení. Na základních a středních školách učitelé používají stejné bodování.

Známkování:¹⁰⁹

- 1- 4 nedostatečný (*insuficiente*)
- 5 dostatečný (*suficiente*)
- 6 dobrý (*bien*)
- 7- 8 chvalitebný (*notable*)
- 9- 10 výborný (*sobresaliente*)

Na vysokých školách je systém známkování s menším rozdílem v počtu známek podobný.

Známkování na vysokých školách:¹¹⁰

- 0- 4,9 nedostatečný (*suspense*)
- 5- 6,9 dostatečný (*aprobado*)
- 7- 8,9 chvalitebný (*notable*)
- 9- 10 výborný (*sobresaliente*)

¹⁰⁹<http://www.boe.es/boe/dias/2007/06/22/pdfs/A27049-27051.pdf> [konzultováno dne 26.1 2015]

¹¹⁰Real Decreto 1125/2003, de 5 de septiembre, por el que se establece el sistema epopeo de créditos y el sistema de calificaciones en las titulaciones universitarias de carácter oficial y validez en todo el territorio nacional, art. 5

Poslední kapitolu bychom rádi věnovali všem rozlišnostem mezi oběma systémy, které jsme našli při zpracovávání teoretické části.

2.6 Shrnutí odlišností mezi českým a španělským vzdělávacím systémem

V následující kapitole popíšeme odlišnosti, které jsme v průběhu psaní bakalářské práce shledali zajímavými a které je důležité zmínit.

První rozdíl, který jsme na začátku psaní bakalářské práce zpozorovali, byl odlišný styl uspořádání českého a španělského školského zákona. Co se týče rozsahu zákona, Česká republika jej má zhruba o 1/3 delší než Španělsko. Spíše než rozdílná délka zákonů nás zaujal odlišný obsah. Školský zákon České republiky v každém oddílu, hlavě, či části popisuje nejdůležitější informace vztahující se k dané kapitole. Jako nejdůležitější informace považujeme na příklad: cíle studia, délku studia, minimální věk pro začátek studia, ukončení studia, druhy titulů za úspěšné absolvování studia apod. Španělský školský zákon se v těchto informacích liší. Mimo důležité informace, které jsme zmínili, španělská verze klade silný důraz na psychický vývoj dítěte na každé úrovni studia. Je proto obvyklé, že na příklad kapitola španělského předškolního vzdělávání obsahuje nejen již dříve zmiňované důležité informace o délce studia, či cílech studia, ale současně i téměř dvojnásobný prostor věnuje problematice aklimatizace dítěte mezi spolužáky, rozvíjení jeho motoriky, či vývoje jeho psychického myšlení. V tomto ohledu nám informace o vývoji dítěte ve španělském školském zákoně přijdou na jednu stranu nadbytečné, avšak na druhou stranu praktické pro představu, na jaké úrovni by se měl jedinec ocitát při vstupu na daný stupeň vzdělání.

Další rozdíl, kterého jsme si všimli, byla délka povinné školní docházky. V České republice je povinná školní docházka dle zákona 9 let¹¹¹, kdy na základní škole žák musí absolvovat první až devátý ročník. Ve Španělsku je situace odlišná. Povinná školní docházka tam trvá 10 let¹¹² a žák musí absolvovat šest ročníků na základní škole a další čtyři ročníky na střední škole.

Další odlišnost mezi oběma vzdělávacími systémy můžeme nalézt v získání titulu „maturant“ („*el título de Bachiller*“). Čeští studenti, ať už absolvovali studium na gymnáziu, střední škole, či odborné škole, musí na konci studia podstoupit maturitní zkoušku, která se skládá z několika předmětů obsahující učivo ze všech let studia.

¹¹¹Zákon č.111/1998 Sb., §36

¹¹²Art. 4 LOE 2/2006, de 3 de mayo

Španělští studenti tuto závěrečnou zkoušku nemají. Titul maturanta získávají na konci studia za prospěch a dosažené výsledky v průběhu maturitního studia.¹¹³

Mezi odlišnosti patří také systém známkování. Španělská klasifikace, která je podrobněji vysvětlena v předešlé kapitole¹¹⁴, je založena na stupnici známek od 1 do 10.

Česká klasifikace používá stupnici 5 známek, kdy známka 1 je nejlepší možný stupeň.

Vedle systému známkování je odlišný i přístup žák-učitel. V České republice je adekvátní a automatické vykat učitelům a obecně věkově starším lidem než jsme my samotní. Ve Španělsku kromě vykání vysoce titulovaným osobám, si ve škole studenti s učiteli navzájem tykají.

¹¹³Art. 36 LOE 2/2006, de 3 de mayo

¹¹⁴Kapitola 2.5 Známkování ve Španělsku

Na závěr teoretické části bychom rádi stanovili, jaké lexikální jednotky budeme analyzovat a porovnávat v praktické části. Lexémy, které jsme vybrali z teoretické části, tvoří nejen jednoslovné lexikální jednotky, ale i slovní spojení. Tyto lexikální jednotky a slovní spojení jsou vybrány na základě předpokládaného výskytu ve slovnících a korpusu a z důvodu očekávaného existujícího španělského ekvivalentu ke každé české lexikální jednotce. V následující tabulce jsou vypsány všechny lexémy, se kterými budeme později v praktické části pracovat.

2.7 Lexikální jednotky k analyzování

System známkování	sistema de clasificación
Výborný	sobresaliente
Chvalitebný	notable
Dobrý	bien
Dostatečný	suficiente, aprobado
Nedostatečný	insuficiente, suspenso
Začátečník	básico
Mírně pokročilý	intermedio
Pokročilý	avanzado
Vysvědčení	certificado de notas
Povinná školní docházka	escolaridad obligatoria
Výuční list	título de Técnico de correspondiente profesión
Maturitní vysvědčení	título de Bachiller
Bakalářský titul	título de grado
Magisterský titul	máster
Inženýrský titul	ingeniero
Doktorandský titul	doctorado
Docent	profesor adjunto
Absolutorium	título Superior
Diplomovaný specialista	nevyhledáno

Jesle	escuela infantil
Mateřská škola	guardería
Základní škola	escuela primaria
Střední škola	escuela secundaria
Konzervatoř	conservatorio
Základní umělecká škola	escuela de arte
Jazyková škola	escuela de idiomas
Gymnázium	colegio
Vyšší odborná škola	escuela superior de formación profesional
Vysoká škola	universidad
Školský zákon	Ley Orgánica de Educación
Úřední věstník	Boletín oficial del Estado
Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání	La Clasificación Internacional Normalizada de Educación
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	Ministerio de Educación, Cultura y Deporte
Česká školní inspekce	Alta Inspección de Educación
Internát	internado, colegio
Menza	comedor

3. Praktická část

Na začátku bakalářské práce jsme v první kapitole definovali význam a vlastnosti termínu. Při vymezení a chápání slova „termín“, který Šmilauer¹¹⁵ definuje jako: „*Termíny vyjadřují pojmy, jejichž rozsah i obsah je přesně vymezen, takže termíny mají význam samy o sobě a nenabývají ho až z kontextu*“, jsme danou problematiku představili pouze v obecné rovině z důvodu složitosti tématu. Jelikož je komplikované vymezit kritéria pro „termíny“, se kterými budeme pracovat v praktické části bakalářské práce, terminologii, kterou budeme analyzovat, nenazveme „termíny“, nýbrž lexémy, lexikálními jednotkami, či slovními spojeními. Lexémy a slovní spojení, které budeme analyzovat, jsou vybrané na základě dokumentů, respektujících problematiku vzdělání na území České republiky. Mezi tyto dokumenty řadíme zejména český školský zákon. České lexémy, které budou v praktické části analyzovány, byly vybrány z důvodu předpokládaného výskytu ve slovnících a korpusu a z důvodu očekávané existence španělského ekvivalentu ke každé české lexikální jednotce. Vybrané lexémy jsou rozděleny do pěti sémantických polí. Každé sémantické pole je tvořeno lexémy ze stejného okruhu z oblasti vzdělání. Jednotlivé lexémy obsahují tři analýzy. První analýza je analýza vztahu mezi českým a španělským ekvivalentem, ve které přiřadíme českému lexému obsahově příslušný španělský ekvivalent a určíme jeho etymologický původ. Ke zjištění etymologického původu španělských ekvivalentů budeme čerpat z webových stránek slovníku Španělské královské akademie¹¹⁶ a ze španělského etymologického slovníku.¹¹⁷ Další analýzou bude analýza jazyková, která nám pomůže lexémy rozdělit dle slovních druhů a porovnat oba lexémy z morfologického hlediska a z hlediska obsahové charakteristiky. Třetí, poslední analýza, bude analýza lexikografická, která bude obsahovat tabulku s českým lexémem a jeho španělským překladem dle následujících slovníků, elektronického korpusu a elektronické databáze právních textů:

- Josef Dubský, Jaroslav Holbík, Vladimír Hvižďala, Jaroslava Krapková, Vladimír Rejzek, Česko-španělský slovník, Státní pedagogické nakladatelství, Praha 1964

¹¹⁵Šmilauer Vladimír, *Nauka o českém jazyku*, Praha, Státní Pedagogické Nakladatelství 1972, s. 44

¹¹⁶<http://www.rae.es/recursos/diccionarios/drae> [konzultováno dne 7.2 2015]

¹¹⁷Corominas Joan, *Breve diccionario etimológico de la lengua castellana*, Editorial Gredos, Madrid 1994

- Josef Dubský a kol., *Velký česko- španělský slovník I., II.*, Leda Academia, Praha 1996
- Josef Dubský, Vladimír Rejzek, *Česko-španělský slovník*, Leda, Praha 2000
- Brynda Jiří, *Česko-španělský právníký a ekonomický slovník*, Tribun EU, Brno 2013
- Korpus INTERCORP¹¹⁸
- Databáze EUR-Lex¹¹⁹

Z důvodu velmi rozsáhlého výskytu možností překladu k dané vyhledávané lexikální jednotce jsme při vyhledávání vybraných lexémů v korpusu INTERCORP specifikovali vyhledávání v oblasti „*próza*“ a „*zápis z debaty*“ pro snazší hledání odpovídajícího španělského ekvivalentu.

Rádi bychom zmínili, že španělské ekvivalenty, které jsou v sémantickém poli přiřazeny k českým lexémům, jsou přeložené za pomoci slovníku (*Fin publishing 2004*), španělských jednoslovných výkladových slovníků dostupných na internetu,¹²⁰ a českého a španělského školského zákona. V závěru bakalářské práce shrneme poznatky týkající se odlišných překladů lexémů ve slovnících použitých v lexikografické analýze a v dokumentech z elektronického korpusu INTERCORP a systému EUR-Lex, které zachycují reálné užití daných lexémů v jazyce.

Na konci praktické části bude tabulka znázorňující etymologii všech analyzovaných lexikálních jednotek a dvojjazyčný glosář obsahující lexémy, které v praktické části nebyly analyzovány, ale které byly použity v teoretické části.

3.1 Sémantické pole „známkování“

Jako první sémantické pole jsme vybrali pole „*známkování*“. Do sémantického pole „*známkování*“ zahrneme tyto lexikální jednotky:

- Systém známkování (*sistema de clasificación*)
- Výborný (*sobresaliente*)
- Chvalitebný (*notable*)
- Dobrý (*bien*)
- Dostatečný (*suficiente, aprobado*)

¹¹⁸<https://ucnk.ff.cuni.cz/intercorp/> [konzultováno dne 14.3 2015]

¹¹⁹<http://www.eurlex.cz/> [konzultováno dne 15.12 2014]

¹²⁰<http://www.rae.es/recursos/diccionarios/drae> [konzultováno dne 7.2 2015]

- Nedostatečný (*insuficiente, suspenso*)

3.1.1 „Systém známkování“

a) Analýza vztahu mezi českým a španělským lexémem

Obsahu slovního spojení „*systém známkování*“, které se skládá ze dvou slov, dle našich zjištění odpovídá španělské slovní spojení „*sistema de clasificación*“ s rozdílem, že španělský lexém je tříslavný. Po etymologické stránce je španělské slovní spojení „*sistema de clasificación*“ latinského původu.

b) Jazyková analýza

U slovního spojení „*systém známkování*“ se z morfologického pohledu jedná o dvě substantiva. U španělského slovního spojení „*sistema de clasificación*“ se jedná o dvě substantiva a předložku. Z morfologického pohledu si slovní spojení částečně odpovídají slovními druhy, nikoli rozsahem. Z hlediska obsahu českého a španělského slovního spojení, zjistíme, že si zcela odpovídají. Oba lexémy znamenají klasifikování pořadí některých činitelů, v našem případě známek.

c) Lexikografická analýza

Slovní spojení „*systém známkování*“, jsme jako ustálené slovní spojení v oblasti vzdělávání nenašli v žádném ze slovníků, elektronickém korpusu, či systému, se kterými pracujeme v praktické části.

3.1.2 „Výborný“

a) Analýza vztahu mezi českým a španělským lexémem

Obsahově lexém „*výborný*“ odpovídá ve španělském jazyce lexému „*sobresaliente*“. Český i španělský lexém je jednoslovný. Z etymologického hlediska se u španělského lexému „*sobresaliente*“ jedná o původ z latinského jazyka.

b) Jazyková analýza

Lexikální jednotky „*výborný*“ i „*sobresaliente*“ jsou tvořeny adjektivy. Z morfologického hlediska si lexémy odpovídají počtem slov i slovním druhem. Z obsahové stránky zjišťujeme, že se termíny liší znázorněním. V českém systému známkování lexém „*výborný*“ znázorňuje známka 1, kdežto ve španělském systému známkování lexém „*sobresaliente*“ znázorňuje známka 9-10.

c) Lexikografická analýza

Český lexém	Slovník r. 1964	Slovník r. 1996	Slovník r. 2000
Výborný	sobresaliente	sobresaliente, notable, excelente, excelencia	sobresaliente
	Slovník r. 2013	INTERCORP	EUR-Lex
	nevyskytuje se	nevyskytuje se	nevyskytuje se

Z tabulky pozorujeme, že překlad španělského lexému „výborný“ je v našich vybraných slovnících nejčastěji „sobresaliente“. V elektronickém korpusu INTERCORP a systému EUR-Lex jsme překlad lexému „výborný“ nenašli.

3.1.3 „Chvalitebný“

a) Analýza vztahu mezi českým a španělským lexémem

Lexému „chvalitebný“ podle našich zjištění odpovídá ve španělském jazyce lexém „notable“. Oba lexémy jsou z hlediska rozsahu identické. Po etymologické stránce zjišťujeme, že se u španělského lexému „notable“ jedná o latinský původ.

b) Jazyková analýza

Lexém „chvalitebný“ a španělský lexém „notable“ tvoří adjektivum. Po morfologické stránce si lexémy odpovídají rozsahem i slovním druhem. Z obsahového hlediska se lexémy liší, co se týče znázornění. V českém systému známkování lexém „chvalitebný“ znázorňuje známka 2 a ve španělském systému známkování lexém „notable“ znázorňuje známka 7-8.

c) Lexikografická analýza

Český lexém	Slovník r. 1964	Slovník r. 1996	Slovník r. 2000
Chvalitebný	nevyskytuje se	notable	nevyskytuje se
	Slovník r. 2013	INTERCORP	EUR-Lex
	nevyskytuje se	nevyskytuje se	nevyskytuje se

Z tabulky zjišťujeme, že jediný překlad lexému „*chvalitebný*“, který by vyjadřoval školní známku, jsme našli ve slovníku z roku 1996.

3.1.4 „Dobry“

a) Analýza vztahu mezi českým a španělským lexémem

Lexikální jednotce „*dobry*“ ve španělském jazyce odpovídá lexikální jednotka „*bien*“. Obě lexikální jednotky jsou jednoslovné. Na etymologické rovině jsme zjistili, že španělský lexém „*bien*“ pochází z latinského jazyka.

b) Jazyková analýza

Lexikální jednotky „*dobry*“ a „*bien*“ jsou stejně jako v předešlém případě tvořeny adjektivem. Na morfologické rovině si lexikální jednotky odpovídají nejen rozsahem, ale i slovním druhem. Pokud se zaměříme na obsah obou lexikálních jednotek, zjistíme, že se liší. Rozdíl spočívá jako v předešlých lexémech ve znázornění známek. Český lexém „*dobry*“ je znázorňován známkou 3 a španělský lexém „*bien*“ je znázorňován známkou 6.

c) Lexikografická analýza

Lexém „*dobry*“, jsme jako lexikální jednotku vyjadřující školní známku nenašli v žádném ze slovníků, elektronickém korpusu, či systému, se kterými pracujeme v praktické části.

3.1.5 „Dostatečný“

a) Analýza vztahu mezi českým a španělským lexémem

Z obsahového hlediska lexému „*dostatečný*“ odpovídá lexém „*suficiente*“, či „*aprobado*“. Lexikální jednotky „*dostatečný*“, „*suficiente*“ a „*aprobado*“ jsou tvořeny jedním slovem. Z etymologického hlediska se u španělských lexikálních jednotek „*suficiente*“ a „*aprobado*“ jedná o latinský původ.

b) Jazyková analýza

Lexémy „*dostatečný*“, „*suficiente*“ i „*aprobado*“ jsou tvořeny adjektivem. Z morfologického hlediska si lexémy odpovídají rozsahem i slovními druhy. Rozdílem mezi českým a španělskými lexémy je ve značení a odlišné vzdělávací instituci. Česká lexikální jednotka „*dostatečný*“ je na základních a středních školách označována známkou 4. Na vysokých školách se známka 4 neuzívá a je pouze používán psaný lexém „*dostatečný*“. Španělská lexikální jednotka „*suficiente*“ se na základních a

středních školách znázorňuje známkou 5. Druhá španělská lexikální jednotka „*aprobado*“ je na vysokých školách znázorněna známkou 5-6,9.

c) Lexikografická analýza

Český lexém	Slovník r. 1964	Slovník r. 1996	Slovník r. 2000
Dostatečný	aprobado	aprobado	aprobado
	Slovník r. 2013	INTERCORP	EUR-Lex
	nevyskytuje se	nevyskytuje se	nevyskytuje se

Díky tabulce můžeme vyzorovat, že překlad lexikální jednotky „*dostatečný*“, se nevyskytuje pouze ve slovníku z roku 2013. V elektronickém korpusu INTERCORP systému EUR-Lex jsme nenašli žádný překlad.

3.1.6 „Nedostatečný“

a) Analýza vztahu mezi českým a španělským lexémem

Obsahově ve španělském jazyce lexému „*nedostatečný*“ odpovídají lexémy „*insuficiente*“ a „*suspense*“. Z hlediska analýzy vztahu mezi lexémy se v obou případech jedná o jednoslovnou lexikální jednotku. Zaměříme-li se na etymologickou stránku, zjišťujeme, že španělské lexikální jednotky „*insuficiente*“ a „*suspense*“ pochází z latinského jazyka.

b) Jazyková analýza

Lexémy „*nedostatečný*“, „*insuficiente*“ a „*suspense*“ jsou tvořeny adjektivem. Po morfologické stránce jsou lexémy, co se týče rozsahu a slovního druhu, identické. Jako v předešlém lexému „*dostatečný*“, i zde se jedná o rozdíl mezi českým a španělskými lexémy ve značení a vzdělávací instituci. Česká lexikální jednotka „*nedostatečný*“ je na základních, středních školách označována známkou 5. Na vysokých školách se známka 5 nepíše a je používán pouze psaný lexém „*nedostatečný*“. Španělská lexikální jednotka „*insuficiente*“ se na základních a středních školách znázorňuje známkou 1-4. Druhá lexikální jednotka „*suspense*“ je na vysokých školách znázorněna známkou 0-4,9.

c) Lexikografická analýza

Český lexém	Slovník r. 1964	Slovník r. 1996	Slovník r. 2000

Nedostatečný	insuficiente, deficiente	cerro, mal, suspenso	cerro, suspenso
	Slovník r. 2013	INTERCORP	EUR-Lex
	nevyskytuje se	nevyskytuje se	nevyskytuje se

Z tabulky zjišťujeme, že překlad španělského lexému „*nedostatečný*“ je slovnících z roku 1964, 1996 a 2000 nejčastěji „*cerro*“ a „*suspenso*“. Ve slovníku z roku 2013, elektronickém korpusu INTERCORP a systému EUR-Lex jsme překlad lexému „*nedostatečný*“ nenašli.

3.2 Sémantické pole „jazykové úrovně“

Druhé sémantické pole jsme nazvali „*jazykové úrovně*“. V tomto sémantickém poli budeme analyzovat následující lexikální jednotky:

- Začátečník (*básico*)
- Mírně pokročilý (*intermedio*)
- Pokročilý (*avanzado*)

3.8.1 „Začátečník“

a) Analýza vztahu mezi českým a španělským lexémem

Dle obsahové charakteristiky lexém „*začátečník*“ odpovídá španělskému ekvivalentu „*básico*“. Jak v českém případě, tak i ve španělském jde o jednoslovnou lexikální jednotku. Pokud se zaměříme na etymologii španělské lexikální jednotky, zjišťujeme, že španělský lexém „*básico*“ je původem z latinského jazyka.

b) Jazyková analýza

U lexikální jednotky „*začátečník*“ se jedná o substantivum a u španělské lexikální jednotky „*básico*“ o adjektivum. Na morfologické rovině si lexémy odpovídají pouze rozsahem, nikoli slovním druhem. Z hlediska obsahové charakteristiky si oba lexémy zcela odpovídají.

c) Lexikografická analýza

Český lexém	Slovník r. 1964	Slovník r. 1996	Slovník r. 2000
-------------	-----------------	-----------------	-----------------

Začátečník	principiante, novato	principiante, comenzante, principiador	principiante, novato
	Slovník r. 2013	INTERCORP	EUR-Lex
	nevyskytuje se	principiante, novato	principiante

Z tabulky můžeme vidět, že nejčastější překlad lexému „začátečník“ je „*principiante*“. Překlad českého lexému jsme ve slovníku z roku 2013 nenašli.

3.8.2 „Mírně pokročilý“

a) Analýza vztahu mezi českým a španělským lexémem

Dvouslovnému spojení „*mírně pokročilý*“ po obsahové stránce odpovídá jednoslovný španělský lexém „*intermedio*“. Z etymologického hlediska se u lexikální jednotky „*intermedio*“ jedná o původ z latinského jazyka.

b) Jazyková analýza

Slovní spojení „*mírně pokročilý*“ je tvořeno adverbiem a adjektivem. Španělský lexém „*intermedio*“ tvoří adjektivum. Pokud lexémy porovnáme na morfoložické rovině, zjistíme, že si částečně odpovídají slovním druhem, nikoli rozsahem. Z hlediska obsahu si obě slovní spojení odpovídají.

c) Lexikografická analýza

U slovního spojení „*mírně pokročilý*“ jsme v žádném z našich slovníků ani v elektronickém korpusu INTERCORP, či systému EUR-Lex nenašli překlad, který by vyjadřoval jazykovou úroveň.

3.8.3 „Pokročilý“

a) Analýza vztahu mezi českým a španělským lexémem

Dle obsahové charakteristiky lexému „*pokročilý*“ odpovídá španělský ekvivalent „*avanzado*“. Z hlediska rozsahu lexémů se v obou případech jedná o jednoslovnou lexikální jednotku. Po etymologické stránce španělský lexém „*avanzado*“ pochází z latinského jazyka.

b) Jazyková analýza

Lexikální jednotky „*pokročilý*“ a „*avanzado*“ tvoří adjektiva. Z morfologického hlediska si lexémy dle rozsahu a slovního druhu odpovídají. Po obsahové stránce jsou oba ekvivalenty identické.

c) Lexikografická analýza

Český lexém	Slovník r. 1964	Slovník r. 1996	Slovník r. 2000
Pokročilý	avanzado, adelantado	avanzado, adelantado	avanzado, adelantado
	Slovník r. 2013	INTERCORP	EUR-Lex
	nevyskytuje se	avanzado, intermedio	nevyskytuje se

V tabulce lze vidět, že nejčastější překlad lexému „*pokročilý*“ je „*avanzado*“ a „*adelantado*“. Překlad českého lexému jsme ve slovníku z roku 2013 a elektronickém systému EUR-Lex nenašli.

3.2 Sémantické pole „možnosti zakončení studia“

Jako třetí sémantické pole, které budeme zkoumat, je sémantické pole „*možnosti zakončení studia*“. Do tohoto sémantického pole, zahrneme následující slovní spojení:

- Vysvědčení (*certificado de notas*)
- Povinná školní docházka (*escolaridad obligatoria*)
- Výuční list (*título de Técnico de correspondiente profesión*)
- Maturitní vysvědčení (*título de Bachiller*)
- Bakalářský titul (*título de grado*)
- Inženýrský titul (*ingeniero*)
- Magisterský titul (*máster*)
- Doktorandský titul (*doctorado*)
- Docent (*profesor adjunto*)
- Absolutorium (*título Superior*)
- Diplomovaný specialista (nevyhledáno)

3.3.1 „Vysvědčení“

a) Analýza vztahu mezi českým a španělským lexémem

Obsahově českému lexému „*vysvědčení*“ odpovídá ekvivalent „*certificado de notas*“. U českého lexému „*vysvědčení*“ se jedná o jednoslovný lexém, kdežto u španělského slovního spojení o víceslovné slovní spojení složené ze tří slov. Po etymologické stránce se u španělského slovního spojení jedná o latinský původ.

b) Jazyková analýza

Lexém „*vysvědčení*“ je tvořen substantivem. Španělské slovní spojení „*certificado de notas*“ tvoří substantivum, předložka a substantivum čísla množného. Po morfologické stránce si lexémy částečně odpovídají slovními druhy, nikoli rozsahem. Obě slovní spojení si z obsahové charakteristiky odpovídají, jelikož v obou případech se jedná o certifikát obdrženy při absolvování každého školního roku v průběhu primárního a sekundárního vzdělání.

c) Lexikografická analýza

Český lexém	Slovník r. 1964	Slovník r. 1996	Slovník r. 2000
Vysvědčení	hoja de estudios, nota de calificaciones	hoja de estudios, nota de calificación, nota de calificaciones	hoja de estudios, nota de calificación, nota de calificaciones
	Slovník r. 2013	INTERCORP	EUR-Lex
	certificado de estudios, certificado analítico	boletín de notas, certificado, libreta de notas, diploma	diploma, certificado, título

Z tabulky vidíme, že překlad lexému „*vysvědčení*“ je ve slovnících, se kterými pracujeme, nejčastěji „*hoja de estudios*“, či „*nota de calificaciones*“. V elektronickém korpusu INTERCORP a systému EUR-Lex je nejčastější překlad „*certificado*“ a „*diploma*“. Překlad ve slovnících a elektronických zdrojích se zde liší.

3.3.2 „Povinná školní docházka“

a) Analýza vztahu mezi českým a španělským lexémem

Další slovní spojení je „*povinná školní docházka*“. Obsahově slovnímu spojení „*povinná školní docházka*“ odpovídá ekvivalent „*escolaridad obligatoria*“. České slovní spojení je tríslovné a španělské slovní spojení dvouslovné. Pokud se zaměříme na etymologii španělského slovního spojení „*escolaridad obligatoria*“, zjistíme, že se jedná o latinský původ.

b) Jazyková analýza

Slovní spojení „*povinná školní docházka*“ se skládá ze dvou adjektiv a ze substantiva. Španělské slovní spojení „*escolaridad obligatoria*“ je složeno ze substantiva a adjektiva. Z morfologického hlediska nacházíme shodu mezi slovními druhy, nikoli rozsahem. Co se týče obsahové charakteristiky, zaznamenáváme rozdíl v délce studia. Českým slovním spojením „*povinná školní docházka*“ se rozumí absolvování devíti let primárního vzdělání. Na druhou stranu španělským slovním spojením „*escolaridad obligatoria*“ se rozumí absolvování celkem deseti let primárního a sekundárního povinného vzdělání.

c) Lexikografická analýza

Český lexém	Slovník r. 1964	Slovník r. 1996	Slovník r. 2000
Povinná školní docházka	enseñanza obligatoria	escolaridad obligatoria, escolarización obligatoria	enseñanza obligatoria
	Slovník r. 2013	INTERCORP	EUR-Lex
	enseñanza/escolarización /educación/escolaridad obligatoria, estudios obligatorios, escolarización compulsiva	educación/escolarización obligatoria	escuela/escolarización/educación/enseñanza obligatoria

Z tabulky pozorujeme, že nejčastější překlad slovního spojení „*povinná školní docházka*“ je „*enseñanza obligatoria*“ a „*escolarización obligatoria*“. Překlad ve slovnících a elektronických zdrojích, se kterými pracujeme, je velmi podobný.

3.3.3 „Výuční list“

a) Analýza vztahu mezi českým a španělským lexémem

Dalším v pořadí sémantického pole „*možnosti zakončení studia*“ je slovní spojení „*výuční list*“. Tomuto slovnímu spojení z hlediska obsahu odpovídá španělské slovní spojení „*título de Técnico de correspondiente profesión*“. České slovní spojení je dvouslovné a španělské slovní spojení je šestislovné. Na etymologické rovině zjišťujeme, že všechny lexikální jednotky španělského slovního spojení „*título de Técnico de la correspondiente profesión*“ jsou latinského původu.

b) Jazyková analýza

V českém případě je slovní spojení tvořeno adjektivem a substantivem. Ve španělském případě se jedná o tři substantiva, dvě předložky a adjektivum. Na morfologické rovině si slovní spojení částečně odpovídají slovními druhy, nikoli rozsahem. Z hlediska obsahové charakteristiky si lexémy odpovídají z pohledu možnosti ukončení sekundárního vzdělání. Po obdržení výučního listu, či titulu technika v daném vystudovaném oboru (*título de Técnico de correspondiente profesión*) má student možnost pokračovat v maturitním studiu.

c) Lexikografická analýza

Český lexém	Slovník r. 1964	Slovník r. 1996	Slovník r. 2000
Výuční list	nevyskytuje se	hoja de aprendizaje	escritura de aprendizaje
	Slovník r. 2013	INTERCORP	EUR-Lex
	nevyskytuje se	certificado de aprendizaje	nevyskytuje se

Díky tabulce zjišťujeme, že možnosti překladu slovního spojení „*výuční list*“ jsou „*hoja de aprendizaje*“, „*escritura de aprendizaje*“ a „*certificado de aprendizaje*“. Ve slovnících z roku 1964 a 2013 jsme stejně jako v elektronickém systému EUR-Lex nenašli žádný překlad slovního spojení „*výuční list*“, který by vyjadřoval zakončení sekundárního vzdělání. Zaměříme-li se na komparaci překladů lexému „*výuční list*“ z

pohledu obsahové charakteristiky a z pohledu překladu ve slovnících a elektronických zdrojích, se kterými pracujeme, zjistíme, že si neodpovídají.

3.3.4 „Maturitní vysvědčení“

a) Analýza vztahu mezi českým a španělským lexémem

Podle našich zjištění slovnímu spojení „*maturitní vysvědčení*“ obsahově odpovídá španělský ekvivalent „*título de Bachiller*“. České slovní spojení je dvouslovné a španělské slovní spojení je tříslovné. Z hlediska etymologie se u španělského slovního spojení „*título de Bachiller*“ jedná o latinský původ.

b) Jazyková analýza

České slovní spojení „*maturitní vysvědčení*“ je tvořeno adjektivem a substantivem. Španělské slovní spojení „*título de Bachiller*“ je tvořeno dvěma substantivy a předložkou. Na morfologické rovině si slovní spojení částečně odpovídají slovními druhy, nikoli rozsahem. Dle obsahové charakteristiky si slovní spojení neodpovídají. Slovním spojením „*maturitní vysvědčení*“ se rozumí obdržení certifikátu po absolvování maturitní zkoušky, která se skládá na konci sekundárního vzdělání. Španělským slovním spojením „*título de Bachiller*“ se rozumí obdržení titulu po absolvování sekundárního vzdělání. Ve španělském případě nezáleží na závěrečné zkoušce jako v českém případě, nýbrž na výsledcích v průběhu celého maturitního vzdělání.

Český lexém	Slovník r. 1964	Slovník r. 1996	Slovník r. 2000
Maturitní vysvědčení	certificado de bachiller/bachillerato, bachillerato	certificado de bachillerato	certificado de bachiller/bachillerato
	Slovník r. 2013	INTERCORP	EUR-Lex
	bachillerato, diploma/certificado de bachillerato, diploma de educación secundaria/de estudios secundarios/de enseñanza	diploma, certificado de graduación	diploma de enseñanza secundaria, certificado de enseñanza secundaria superior, título de bachiller,

	secundaria		títular de diploma, diploma de bachiller
--	-------------------	--	---

c) Lexikografická analýza

Z tabulky pozorujeme, že nejčastější překlad slovního spojení „*maturitní vysvědčení*“ je „*certificado de bachillerato*“. Překlad ve slovnících, se kterými pracujeme je velmi podobný jako v elektronickém korpusu INTERCORP. Překlad v elektronickém systému EUR-Lex je v mnoha případech odlišný než překlad ve zmíněných slovnících.

3.3.5 „Bakalářský titul“

a) Analýza vztahu mezi českým a španělským lexémem

Slovnímu spojení „*bakalářský titul*“ obsahově odpovídá španělské slovní spojení „*título de grado*“. České slovní spojení je dvouslovné a španělské slovní spojení je tříslavné. Z etymologického hlediska se u španělského slovního spojení „*título de grado*“ jedná o původ z latinského jazyka.

b) Jazyková analýza

České slovní spojení „*bakalářský titul*“ tvoří adjektivum a substantivum. Po morfologické stránce si slovní spojení částečně odpovídají slovními druhy, kdy španělské slovní spojení „*título de grado*“, je tvořeno dvěma substantivy a předložkou. Z obsahové charakteristiky si obě slovní spojení odpovídají. V obou vzdělávacích systémech se bakalářský titul uděluje po třech až čtyřech letech studia.

Český lexém	Slovník r. 1964	Slovník r. 1996	Slovník r. 2000
Bakalářský titul	nevyskytuje se	bachiller	bachiller, superior, graduado del primer ciclo universitario
	Slovník r. 2013	INTERCORP	EUR-Lex
	título de grado	diploma de Bachiller	título de grado, título de licenciatura, baccalauréat,

c) Lexikografická analýza

Z tabulky vidíme, že nejčastější překlad slovního spojení „*bakalářský titul*“ je „*bachiller*“ a „*título de grado*“. Nejvíce lišícím se zdrojem v překladu slovního spojení „*bakalářský titul*“, je elektronický systém EUR-Lex.

3.3.6 „Inženýrský titul“

a) Analýza vztahu mezi českým a španělským lexémem

Slovnímu spojení „*inženýrský titul*“, které je dvouslovné odpovídá španělský jednoslovný ekvivalent „*ingeniero*“. Z etymologického hlediska španělská lexikální jednotka „*ingeniero*“ je latinského původu.

b) Jazyková analýza

České slovní spojení „*inženýrský titul*“ se skládá z adjektiva a substantiva. Španělský lexém „*ingeniero*“ je tvořen substantivem. Z morfologického hlediska si lexémy částečně odpovídají slovními druhy, nikoli rozsahem. Z hlediska obsahové charakteristiky si lexémy neodpovídají, co se týče délky studia. Ve Španělsku je pro získání inženýrského titulu nutné absolvovat jedno až dvouleté studium. V České republice je pro získání inženýrského titulu potřeba absolvovat dvou až tříleté studium.

c) Lexikografická analýza

Český lexém	Slovník r. 1964	Slovník r. 1996	Slovník r. 2000
Inženýrský titul	ingeniero	título de ingeniero	ingeniero
	Slovník r. 2013	INTERCORP	EUR-Lex
	nevyskytuje se	título en ingeniería	nevyskytuje se

Z tabulky pozorujeme, že nejčastější překlad slovního spojení „*inženýrský titul*“ je „*ingeniero*“. Překlad českého lexému jsme ve slovníku z roku 2013 a elektronickém systému EUR-Lex nenašli.

3.3.7 „Magisterský titul“

a) Analýza vztahu mezi českým a španělským lexémem

Další slovní spojení je „*magisterský titul*“. Obsahově tomuto slovnímu spojení odpovídá španělský ekvivalent „*máster*“. Jako v předešlém případě, i zde je české slovní spojení dvouslovné a španělský lexém jednoslovný. Pokud se zaměříme na etymologii španělského lexému „*máster*“, zjistíme, že jde o původ z latinského jazyka.

b) Jazyková analýza

Slovní spojení „*magisterský titul*“ je složeno z adjektiva a substantiva. Španělský lexém „*máster*“ je tvořen substantivem. Z morfologického hlediska si lexémy částečně odpovídají slovními druhy, nikoli rozsahem. Z hlediska obsahové charakteristiky si lexémy rovněž neodpovídají, co se týče délky studia. Ve Španělsku je pro získání magisterského titulu nutné absolvovat jedno až dvouleté studium. V České republice je pro získání magisterského titulu potřeba absolvovat dvou až tříleté studium.

c) Lexikografická analýza

Český lexém	Slovník r. 1964	Slovník r. 1996	Slovník r. 2000
Magisterský titul	maestro	maestro, máster	maestro
	Slovník r. 2013	INTERCORP	EUR-Lex
	título de máster/de maestría/de magister/de postgrado, título de licenciado	máster, licenciatura	licenciado, título de máster, máster

Z tabulky lze vypožorovat, že nejčastější překlad slovního spojení „*magisterský titul*“ je „*maestro*“ a „*máster*“. Překlad ve slovnících, se kterými pracujeme je velmi podobný jako překlad v elektronickém korpusu INTERCORP a systému EUR-Lex.

3.3.8 „Doktorandský titul“

a) Analýza vztahu mezi českým a španělským lexémem

Dalším slovní spojením v sémantickém poli „*možnosti zakončení studia*“ je slovní spojení „*doktorandský titul*“, které je dvouslovné. Z hlediska obsahu českému slovnímu spojení „*doktorandský titul*“ odpovídá jednoslovný španělský lexém „*doctorado*“.

Z etymologického pohledu je španělský lexém „*doctorado*“ původem z latinského jazyka.

b) Jazyková analýza

České slovní spojení „*doktorandský titul*“ je tvořeno adjektivem a substantivem. Španělský lexém „*doctorado*“ tvoří adjektivum. Z morfologického pohledu si ekvivalenty částečně odpovídají slovními druhy, nikoli rozsahem. Po obsahové charakteristice se ekvivalenty liší v délce studia. Ve španělském školském systému je délka studia pro získání doktorandského titulu tři až pět let. V českém školském systému je délka doktorandského studia tři až čtyři roky.

c) Lexikografická analýza

Český lexém	Slovník r. 1964	Slovník r. 1996	Slovník r. 2000
Doktorandský titul	título de doctor, título doctoral	doctorado	título de doctor título doctoral
	Slovník r. 2013	INTERCORP	EUR-Lex
	nevyskytuje se	doctorado	doctor, doctorado

Díky tabulce můžeme vidět, že nejčastější překlad slovního spojení „*doktorandský titul*“ je „*doctorado*“. Překlad ve slovnících, se kterými pracujeme je velmi podobný jako překlad v elektronickém korpusu INTERCORP a systému EUR-Lex. Překlad českého lexému se ve slovníku z roku 2013 nevyskytuje.

3.3.9 „Docent“

a) Analýza vztahu mezi českým a španělským lexémem

Českému jednoslovnému lexému „*docent*“ obsahově odpovídá španělské slovní spojení „*profesor adjunto*“ složené ze dvou slov. Po etymologické stránce se u španělského slovního spojení „*profesor adjunto*“ jedná o latinský původ.

b) Jazyková analýza

Český lexém „*docent*“ je tvořen substantivem. Španělské slovní spojení „*profesor adjunto*“ se skládá ze substantiva a adjektiva. Z morfologického hlediska si lexémy částečně odpovídají slovními druhy, nikoli rozsahem. Po obsahové charakteristice jsou

lexémy identické. Tato hodnota je v obou státech dosažena vědecko-pedagogickou nebo umělecko-pedagogickou činností.

c) Lexikografická analýza

Český lexém	Slovník r. 1964	Slovník r. 1996	Slovník r. 2000
Docent	docente, profesor catedrático	profesor agregado/titular, encargado de curso	profesor adjunto/auxiliar/agregado
	Slovník r. 2013	INTERCORP	EUR-Lex
	profesor agregado/adjunto/ asociado	profesor, catedrático, doctor, profesor universitario	profesor, catedrático, docente universitario, docente, profesor asociado

Z tabulky pozorujeme, že nejčastější překlady lexému „*docent*“ je „*profesor catedrático*“ a „*profesor agregado*“. Překlad ve slovnících, se kterými pracujeme je velmi podobný jako překlad v elektronických zdrojích INTERCORP a EUR-Lex.

3.3.10 „Absolutorium“

a) Analýza vztahu mezi českým a španělským lexémem

Předposledním lexémem v sémantickém poli „*možnosti zakončení studia*“ je jednoslovný lexém „*absolutorium*“. Obsahově českému lexému odpovídá španělské slovní spojení „*título Superior*“, které je složeno ze dvo sloví. Součástí tohoto víceslovného lexému bývá přesné označení oboru, ze kterého je absolutorium udělováno („*título Superior en especialidad de que se trate*“). Co se týče etymologie španělského slovního spojení, jedná se zde o latinský původ.

b) Jazyková analýza

Český lexém je tvořen substantivem. Španělské slovní spojení je složeno ze substantiva a adjektiva. Z morfologického hlediska si lexémy částečně odpovídají slovními druhy, nikoli rozsahem. Z obsahové charakteristiky si lexémy odpovídají z části. Lexém „*absolutorium*“ je doklad o úspěšném absolvování odborné zkoušky na konzervatoři a

jeho součástí je neuniverzitní titul diplomovaný specialista (Dis.). Španělské slovní spojení „*título Superior*“ je titul, který se obdržuje po absolvování třetího stupně uměleckého vzdělávání daného oboru.

c) Lexikografická analýza

Český lexém	Slovník r. 1964	Slovník r. 1996	Slovník r. 2000
Absolutorium	certificado de estudios	certificado/certificación de studios	nevyskytuje se
	Slovník r. 2013	INTERCORP	EUR-Lex
	certificado de graduado escolar	Aprobación	nevyskytuje se

Z tabulky lze vidět, že nejčastější překlad lexému „*absolutorium*“ je „*certificado de estudios*“. Překlad českého lexému jsme ve slovníku z roku 2000 a v elektronickém systému EUR-Lex nenašli. Zaměříme-li se na komparaci překladů lexému „*absolutorium*“ z pohledu obsahové charakteristiky a z pohledu překladu ve slovnících a elektronických zdrojích, se kterými pracujeme, zjistíme, že si neodpovídají.

3.3.11 „Diplomovaný specialista“

a) Analýza vztahu mezi českým a španělským lexémem

Posledním slovním spojením aktuálního sémantického pole je slovní spojení „*diplomovaný specialista*“, které se skládá ze dvou slov. Z hlediska obsahu, českému slovnímu spojení odpovídá španělské slovní spojení stejné jako v předešlé analýze „*título Superior en especialidad de que se trate*“. Z etymologického hlediska se u španělského slovního spojení jedná o původ z latinského jazyka.

b) Jazyková analýza

České slovní spojení „*diplomovaný specialista*“ je tvořeno adjektivem a substantivem. Španělské slovní spojení tvoří dvě substantiva, dvě předložky, adjektivum, zájmeno a sloveso. Na morfologické rovině si slovní spojení částečně odpovídají slovními druhy, nikoli rozsahem. Co se týče obsahové charakteristiky, lexémy si odpovídají z hlediska titulu získaného absolvováním neuniverzitního studia.

c) Lexikografická analýza

Z lexikografické analýzy zjišťujeme, že překlad slovního spojení „*diplomovaný specialista*“ se nevyskytuje v žádném slovníku ani v elektronickém zdroji, se kterými pracujeme.

3.4 Sémantické pole „vzdělávací instituce“

Další sémantické pole, jehož lexémy budeme následně analyzovat, je sémantické pole „*vzdělávací instituce*“. Do tohoto sémantického pole zařadíme následující lexémy:

- Jesle (*jardín de infancia*)
- Mateřská škola (*guardería*)
- Základní škola (*escuela primaria*)
- Střední škola (*escuela secundaria*)
- Konzervatoř (*conservatorio*)
- Základní umělecká škola (*escuela de arte*)
- Jazyková škola (*escuela de idiomas*)
- Gymnázium (*colegio*)
- Vyšší odborná škola (*escuela superior de formación profesional*)
- Vysoká škola (*universidad*)

3.4.1 „Jesle“

a) Analýza vztahu mezi českým a španělským lexémem

První lexikální jednotkou v sémantickém poli „*vzdělávací instituce*“ jsou „*jesle*“. Obsahově tomuto jednoslovnému lexému odpovídá španělské slovní spojení „*jardín de infancia*“, které je tříslonné. Z etymologického hlediska je španělský lexém „*jardín*“ francouzského původu a lexémy „*de*“ a „*infancia*“ původu latinského.

b) Jazyková analýza

Český lexém „*jesle*“ je tvořen substantivem. Španělské slovní spojení „*jardín de infancia*“ se skládá ze dvou substantiv a předložky. Po morfologické stránce si lexémy částečně odpovídají slovními druhy, nikoli rozsahem. Co se týče obsahové charakteristiky, španělské slovní spojení „*jardín de infancia*“ v sobě významově nese konkrétní instituci pro děti do tří let, která slouží k hlídání dětí v průběhu dne. Oproti tomu české „*jesle*“ nesou význam nejen této instituce, nýbrž se také používají pro označení krmelců pro krmení zvířat nebo na příklad jako jiný název pro betlém.

c) Lexikografická analýza

Český lexém	Slovník r. 1964	Slovník r. 1996	Slovník r. 2000
Jesle	guardería infantil, casa-cuna	casa-cuna, casa de puericultura, guardería infantil, jardín de infancia, kindergarten, sala/círculo de lactantes, nursery, creche, círculo infantil	casa-cuna, guardería infantil, kinder
	Slovník r. 2013	INTERCORP	EUR-Lex
	guardería infantil, casa-cuna, jardín maternal, escuela infantil del primer ciclo	guardería, círculo infantil, jardín de infancia, guardería infantil	guardería

Z tabulky lze vypožorovat, že nejčastější překlad lexému „*jesle*“ je „*guardería infantil*“ a „*casa-cuna*“. Překlad lexému „*jesle*“ je ve slovnících, se kterými pracujeme velmi podobný jako překlad v elektronických zdrojích INTERCORP a EUR-Lex.

3.4.2 „Mateřská škola“

a) Analýza vztahu mezi českým a španělským lexémem

Dalším slovním spojením je „*mateřská škola*“, které je dvouslovné. Obsahově českému slovnímu spojení „*mateřská škola*“ odpovídá jednoslovný španělský ekvivalent „*guardería*“. Po etymologické stránce se u španělského lexému „*guardería*“ jedná o původ z německého jazyka.

b) Jazyková analýza

České slovní spojení „*mateřská škola*“ se skládá z adjektiva a substantiva. U španělského lexému „*guardería*“ se jedná o substantivum. Po morfologické stránce si

lexémy částečně odpovídají slovními druhy, nikoli rozsahem. Z obsahového pohledu si lexikální jednotky odpovídají. V obou případech se jedná o instituci pro děti od tří do šesti let, která děti vzdělává formou her.

c) Lexikografická analýza

Český lexém	Slovník r. 1964	Slovník r. 1996	Slovník r. 2000
Mateřská škola	colegio maternal, colegio de párvulos, kindergarten, jardín infantil	escuela materna escuela de párvulos, jardín infantil/de infancia/de infantes/de niños, parvulario, hogar infantil, guardería infantil	escuela materna, escuela de párvulos, kinder, kindergarten, guardería infantil, parvulario, jardín infantil
	jardín de infancia/de infantes, escuela maternal/guardería/parvular ia/infantil, parvulario, centro de preescolar, escuela infantil de segundo ciclo, kindergarten, círculo infantil	escuela infantil, centro de educación preescolar, jardín de infancia	curso escolar de párvulos, escuela de párvulos

V tabulce vidíme, že nejčastější překlady slovního spojení „*mateřská škola*“ jsou „*jardín infantil*“, „*jardín de infancia*“, „*kindergarten*“ a „*parvulario*“. Překlad slovního

spojení „*mateřská škola*“ je ve slovnících, se kterými pracujeme velmi podobný jako překlad v elektronických zdrojích INTERCORP a EUR-Lex.

3.4.3 „Základní škola“

a) Analýza vztahu mezi českým a španělským lexémem

Třetím slovním spojením v sémantickém poli „*vzdělávací instituce*“ je slovní spojení „*základní škola*“, které je složeno ze dvou slov. Obsahově českému slovnímu spojení odpovídá španělský ekvivalent „*escuela primaria*“, který je také dvouslovný. Pokud se zaměříme na etymologii španělského slovního spojení „*escuela primaria*“ zjistíme, že se jedná o původ z latinského jazyka.

b) Jazyková analýza

České slovní spojení „*základní škola*“ se skládá z adjektiva a substantiva. Španělské slovní spojení „*escuela primaria*“ je rovněž tvořeno substantivem a adjektivem. Na morfologické rovině si španělské i české slovní spojení odpovídá rozsahem i slovními druhy. Budeme-li se zajímat o obsahovou charakteristiku obou ekvivalentů, zjistíme, že se ekvivalenty neshodují, co se týče délky studia na základní škole. V českém vzdělávacím systému je studium na základní škole devítileté. Oproti tomu španělský vzdělávací systém má studium na základní škole šestileté.

Český lexém	Slovník r. 1964	Slovník r. 1996	Slovník r. 2000
Základní škola	escuela primaria	escuela primaria/elemental/ de grado primario, grado primario	escuela primaria
	Slovník r. 2013	INTERCORP	EUR-Lex
	escuela primaria, primaria, colegio/centro de primaria,	escuela primaria, primer ciclo de enseñanza secundaria,	enseñanza primaria, escuela primaria,

	escuela secundaria inferior	escuela de educación primaria, elemental	educación primaria
--	------------------------------------	---	---------------------------

c) Lexikografická analýza

Podle tabulky docházíme k závěru, že nejčastější překlad slovního spojení „základní škola“ je „escuela primaria“. Překlad slovního spojení „základní škola“ je ve slovnících, se kterými pracujeme velmi podobný jako překlad v elektronických zdrojích INTERCORP a EUR-Lex.

3.4.4 „Střední škola“

a) Analýza vztahu mezi českým a španělským lexémem

Další slovní spojení je „střední škola“, které je dvouslovné. Podle našich zjištění tomuto slovnímu spojení odpovídá španělský ekvivalent „escuela secundaria“, který je také dvouslovný. Z etymologického hlediska se u španělského slovního spojení jedná o latinský původ.

b) Jazyková analýza

Slovní spojení „střední škola“ je složeno z adjektiva a substantiva. Španělské slovní spojení je rovněž složeno ze substantiva a adjektiva. Z morfologického hlediska si ekvivalenty jako v předešlé analýze rozsahem i slovními druhy odpovídají. Z pohledu obsahové charakteristiky si oba ekvivalenty odpovídají, jelikož v obou vzdělávacích systémech je délka studia na středních školách čtyřletá.

c) Lexikografická analýza

Český lexém	Slovník r. 1964	Slovník r. 1996	Slovník r. 2000
Střední škola	escuela secundaria	escuela secundaria/de segunda enseñanza, centro de/para enseñanza media,	escuela secundaria/de segunda enseñanza

		instituto de bachillerato/preuniversitario, liceo, preuniversitario	
	Slovník r. 2013	INTERCORP	EUR-Lex
	instituto, bachillerato, liceo, secundaria, escuela secundaria, colegio de secundaria, centro/escuela/colegio de educación secundaria, escuela de enseñanza media segundo ciclo de ESO	instituto, escuela de educación secundaria, escuela secundaria, secundaria, centro de enseñanza secundaria, colegio, estudios secundarios	escuela secundaria, enseñanza secundaria, primaria superior

Díky tabulce zjišťujeme, že nejčastější překlad slovního spojení „*střední škola*“ je „*escuela secundaria*“. Překlad slovního spojení „*střední škola*“ je ve slovnících, se kterými pracujeme velmi podobný jako překlad v elektronických zdrojích INTERCORP a EUR-Lex.

3.4.5 „Konzervatoř“

a) Analýza vztahu mezi českým a španělským lexémem

Další lexikální jednotka, kterou budeme analyzovat je lexikální jednotka „*konzervatoř*“. Této lexikální jednotce ve španělském jazyce obsahově odpovídá lexém „*conservatorio*“. Obě lexikální jednotky jsou jednoslovné. Co se týče etymologického původu u španělského ekvivalentu „*conservatorio*“, jedná se zde o původ z latinského jazyka.

b) Jazyková analýza

V českém i španělském případě je lexém tvořen substantivem. Na morfologické rovině si lexémy zcela odpovídají. Pokud se zaměříme na obsahovou charakteristiku těchto ekvivalentů, zjistíme, že si rovněž odpovídají. V obou případech se jedná o nepovinnou

instituci školského systému, kde se jedinci učí, či zdokonalují ve svém uměleckém nadání, aby absolvováním studia daného uměleckého směru získali příslušný titul.

c) Lexikografická analýza

Český lexém	Slovník r. 1964	Slovník r. 1996	Slovník r. 2000
Konzervatoř	conservatorio de música	conservatorio/a de música	conservatorio de música, conservatorio
	Slovník r. 2013	INTERCORP	EUR-Lex
	nevyskytuje se	Conservatorio	nevyskytuje se

Z tabulky pozorujeme, že nejčastější překlad lexému „konzervatoř“ je „conservatorio de música“. Ve slovníku z roku 2013 a elektronickém systému EUR-Lex se překlad českého lexému nevyskytuje.

3.4.6 „Základní umělecká škola“

a) Analýza vztahu mezi českým a španělským lexémem

Dalším slovní spojím je slovní spojení „základní umělecká škola“, které je tříslonné. Obsahově tomuto slovnímu spojení odpovídá španělský ekvivalent „escuela de arte“, který je rovněž tříslonný. Etymologický původ španělského slovního spojení „escuela de arte“ je latinský.

b) Jazyková analýza

Slovní spojení „základní umělecká škola“ je složené ze dvou adjektiv a substantiva. Španělské slovní spojení „escuela de arte“ je tvořeno dvěma substantivy a předložkou. Z morfologického hlediska si lexémy odpovídají rozsahem a částečně i slovními druhy. Co se týče obsahové charakteristiky obou lexémů, odpovídají si pouze z části. Základní umělecká škola v České republice je instituce pro jedince, kteří se chtějí naučit nebo zdokonalit v tanci, umění, či hudbě, ale jen pro svou potřebu, či potěšení, jelikož se na základní umělecké škole neudělují tituly, které by mohli jedinci využít ke svému budoucímu povolání. Oproti tomu umělecká škola ve Španělsku, patří do uměleckého vzdělávání (*Enseñanzas artísticas*) a studiem na této škole je možné obdržet titul, či certifikát, který posléze jedinec může využít k budoucí profesi.

c) Lexikografická analýza

Český lexém	Slovník r. 1964	Slovník r. 1996	Slovník r. 2000
Základní umělecká škola	escuela de artes	escuela de artes	escuela de artes
	Slovník r. 2013	INTERCORP	EUR-Lex
	nevyskytuje se	escuela de arte	nevyskytuje se

Z tabulky lze vidět, že nejčastější překlad slovního spojení „základní umělecká škola“ je „*escuela de artes*“. Ve slovníku z roku 2013 a elektronickém systému EUR-Lex se žádný překlad českého lexému nevyskytuje.

3.4.7 „Jazyková škola“

a) Analýza vztahu mezi českým a španělským lexémem

Následující slovní spojení je spojení „*jazyková škola*“, které je dvouslovné. Obsahově tomuto slovnímu spojení odpovídá tříslovný španělský lexém „*escuela de idiomas*“. Z etymologického pohledu se u španělského slovního spojení „*escuela de idiomas*“ jedná o původ z latinského jazyka.

b) Jazyková analýza

České slovní spojení „*jazyková škola*“ je složeno z adjektiva a substantiva. Španělské slovní spojení se skládá ze dvou substantiv a předložky. Z morfologického pohledu si lexémy částečně odpovídají slovními druhy, nikoli rozsahem. Pokud se zaměříme na obsahovou analýzu obou ekvivalentů, zjistíme, že si zcela odpovídají. V obou případech se jedná o instituci, která vyučuje jedince cizí jazyky z jejich dobrovolné iniciativy. Na konci studia jedinec nedostává žádný titul, nýbrž jen certifikát potvrzující absolvování kurzu, či dané jazykové úrovně.

c) Lexikografická analýza

Český lexém	Slovník r. 1964	Slovník r. 1996	Slovník r. 2000
Jazyková škola	escuela de idiomas	escuela/academia de idiomas	escuela de idiomas
	Slovník r. 2013	INTERCORP	EUR-Lex
	nevyskytuje se	escuela de idioma	nevyskytuje se

Podle tabulky vidíme, že nejčastější překlad slovního spojení „*jazyková škola*“ je „*escuela se idiomas*“. Ve slovníku z roku 2013 a elektronickém systému EUR-Lex se překlad českého lexému nenachází.

3.4.8 „Gymnázium“

a) Analýza vztahu mezi českým a španělským lexémem

Následující lexikální jednotka je „*gymnázium*“. Obsahově lexému „*gymnázium*“ odpovídá španělský ekvivalent „*colegio*“. Oba lexémy jsou jednoslovné. Po etymologické stránce španělský lexém „*colegio*“ pochází z latinského jazyka.

b) Jazyková analýza

Česká i španělská jednoslovná lexikální jednotka je tvořena substantivem. Na morfologické rovině si lexémy zcela odpovídají. Co se týče obsahové charakteristiky, španělské gymnázium („*colegio*“) odpovídá našemu českému gymnáziu z hlediska zakončení studia titulem maturanta.

c) Lexikografická analýza

Český lexém	Slovník r. 1964	Slovník r. 1996	Slovník r. 2000
Gymnázium	<p>instituto, colegio, liceo</p>	<p>instituto, instituto de segunda enseñanza/de enseñanza media, colegio, preuniversitario, gimnasio, liceo</p>	<p>instituto, instituto de enseñanza media, colegio, liceo, preuniversitario</p>
	Slovník r. 2013	INTERCORP	EUR-Lex
	<p>instituto de educación secundaria, instituto de enseñanza secundaria/de enseñanza media,</p>	<p>bachillerato, instituto, colegio, liceo, instituto de</p>	<p>instituto, enseñanza secundaria, secundaria</p>

	gymnasium, gimnasio, instituto preuniversitario, preuniversitario, escuela preuniversitaria	bachillerato	
--	--	---------------------	--

V tabulce docházíme k závěru, že nejčastější překlad lexému „gymnázium“ je „instituto“. Překlad „gymnázium“ je ve slovnících, se kterými pracujeme velmi podobný jako překlad v elektronických zdrojích INTERCORP a EUR-Lex.

3.4.9 „Vyšší odborná škola“

a) Analýza vztahu mezi českým a španělským lexémem

Předposledním slovník spojením v sémantickém poli „*vzdělávací instituce*“ je „*vyšší odborná škola*“. Toto slovník spojení je tříslavné. Podle našich zjištění tomuto slovníkmu spojení obsahově odpovídá španělský ekvivalent „*escuela superior de formación profesional*“, který je pětislovný. Z etymologického hlediska se u španělského slovního spojení „*escuela superior de formación profesional*“ jedná o latinský původ.

b) Jazyková analýza

„*Vyšší odborná škola*“ je slovník spojení, které je složeno ze dvou adjektiv a substantiva. Španělské slovník spojení „*escuela superior de formación profesional*“ se skládá ze dvou substantiv, dvou adjektiv a předložky. Pokud se zaměříme na morfologickou stránku obou ekvivalentů, zjistíme, že se částečně shodují slovními druhy, nikoli rozsahem. Co se týče obsahové charakteristiky, ekvivalenty si zcela odpovídají. V České republice i ve Španělsku je „*vyšší odborná škola*“ instituce, kde si studenti vybírají obor studia podle svého budoucího zaměření.

Český lexém	Slovník r. 1964	Slovník r. 1996	Slovník r. 2000
Vyšší odborná škola	escuela profesional, escuela especial	escuela profesional, centro politécnico	escuela profesional
	Slovník r. 2013	INTERCORP	EUR-Lex

	centro de formación profesional superior, escuela técnica superior	escuela profesional, formación profesional, escuela de formación profesional	escuela profesional
--	---	---	----------------------------

c) Lexikografická analýza

Z tabulky pozorujeme, že nejčastější překlad slovního spojení „*vyšší odborná škola*“ je „*escuela profesional*“. Překlad slovního spojení „*vyšší odborná škola*“ je ve slovnících, se kterými pracujeme, velmi podobný jako překlad v elektronických zdrojích INTERCORP a EUR-Lex. Zaměříme-li se na komparaci překladu slovního spojení „*vyšší odborná škola*“ z pohledu obsahové charakteristiky a z pohledu překladu ve slovnících a elektronických zdrojů, se kterými pracujeme, zjistíme, že si neodpovídají.

3.4.10 „Vysoká škola“

a) Analýza vztahu mezi českým a španělským lexémem

Posledním slovním spojením v sémantickém poli „*vzdělávací instituce*“ je „*vysoká škola*“. Toto slovní spojení je dvouslovné. Českému slovnímu spojení „*vysoká škola*“ obsahově odpovídá španělská jednoslovná lexikální jednotka „*universidad*“. „*Universidad*“ je lexém, jehož etymologický původ je latinský.

b) Jazyková analýza

Slovní spojení „*vysoká škola*“ tvoří adjektivum a substantivum. Španělský ekvivalent „*universidad*“ tvoří substantivum. Na morfologické rovině si ekvivalenty částečně odpovídají slovními druhy, nikoli rozsahem. Pokud oba lexémy analyzujeme z hlediska obsahu, zjistíme, že si odpovídají, jelikož každý z nich nese význam instituce, kde jedinci díky několikaletému studiu získávají bakalářský, magisterský, či doktorandský titul.

Český lexém	Slovník r. 1964	Slovník r. 1996	Slovník r. 2000
Vysoká škola	escuela superior, universidad	escuela superior, instituto superior	escuela superior, universidad

	Slovník r. 2013	INTERCORP	EUR-Lex
	institución de educación superior, centro de enseñanza superior, escuela superior, universidad	universidad	universidad

c) Lexikografická analýza

V tabulce zjišťujeme, že nejčastější překlad slovního spojení „*vysoká škola*“ je „*escuela superior*“. Překlad slovního spojení „*vysoká škola*“ je ve slovnících, se kterými pracujeme velmi podobný jako překlad v elektronických zdrojích INTERCORP a EUR-Lex.

3.5 Sémantické pole „legislativa ve vzdělávání“

Předposlední sémantické pole jsme nazvali „*legislativa ve vzdělávání*“. Toto sémantické pole budou tvořit slovní spojení, jejichž obsahem jsou školské zákony nebo vyhlášky týkající se vzdělávání. Vybraná slovní spojení jsou následující:

- Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání (*La Clasificación Internacional Normalizada de Educación*)
- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (*Ministerio de Educación, Cultura y Deporte*)
- Úřední věstník (*El Boletín Oficial del Estado*)
- Školský zákon (*Ley Orgánica de Educación*)
- Česká školní inspekce (*Alta Inspección de Educación*)

3.5.1 „Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání“

a) Analýza vztahu mezi českým a španělským lexémem

Prvním slovním spojení v sémantickém poli „*legislativa ve vzdělávání*“ je čtyřslovné slovní spojení „*Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání*“. Obsahově tomuto slovnímu spojení odpovídá španělský šestislovný ekvivalent „*La Clasificación Internacional Normalizada de Educación*“. Původ španělského ekvivalentu je latinský.

b) Jazyková analýza

Obě slovní spojení jsou víceslovná a v českém případě je „*Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání*“ tvořeno dvěma adjektivy a dvěma substantivy. Ve španělském případě je slovní spojení „*La Clasificación Internacional Normalizada de Educación*“ tvořeno dvěma substantivy, dvěma adjektivy a předložkou. Z morfologického hlediska si slovní spojení částečně odpovídají slovními druhy, nikoli rozsahem. Co se týče obsahové charakteristiky, slovní spojení si zcela odpovídají. V obou případech se jedná o mezinárodní standardní klasifikaci vzdělávání, která je platná v evropských státech.

c) Lexikografická analýza

Český lexém	Slovník r. 1964	Slovník r. 1996	Slovník r. 2000
Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání	nevyskytuje se	nevyskytuje se	nevyskytuje se
	Slovník r. 2013	INTERCORP	EUR-Lex
	nevyskytuje se	nevyskytuje se	Clasificación Internacional Normalizada de la Educación

Mezinárodní standardní klasifikace je slovní spojení, jehož překlad jsme našli pouze v elektronickém systému EUR-Lex.

3.5.2 „Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy“

a) Analýza vztahu mezi českým a španělským lexémem

Další slovní spojení je slovní spojení „*Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy*“, které je tvořeno pěti slovy. Obsahově tomuto slovnímu spojení odpovídá španělské slovní spojení „*Ministerio de Educación, Cultura y Deporte*“, které je šestislovné. Z etymologického hlediska se u španělského slovního spojení „*Ministerio de Educación, Cultura y Deporte*“ jedná o původ z latinského jazyka.

b) Jazyková analýza

Slovní spojení „*Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy*“ je složeno ze čtyř substantiv a spojky. Španělské slovní spojení „*Ministerio de Educación, Cultura y Deporte*“ se skládá ze čtyř substantiv, předložky a spojky. Z morfologického hlediska si slovní spojení částečně odpovídají slovními druhy, nikoli rozsahem. Pokud se zaměříme na obsahovou charakteristiku obou slovních spojení, zjistíme, že si zcela odpovídají. V obou státech tento orgán spravuje systém vzdělávání v zemi.

c) Lexikografická analýza

Český lexém	Slovník r. 1964	Slovník r. 1996	Slovník r. 2000
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	Ministerio de Educación y Cultura	Ministerio de Educación, Ministerio de Instrucción Pública	Ministerio de Educación (Nacional/Pública), Ministerio de Instrucción Pública
	Slovník r. 2013	INTERCORP	EUR-Lex
	Ministerio de Instrucción Pública/de Educación/del Poder para la Educación, Secretaría de Educación Pública	Secretaría de Educación, Ministerio de Educación Pública, Ministerio de Educación, Ministerio de Educación Nacional, Departamento de Educación	Secretaría de Estado de Educación, Ministerio de Educación

Podle tabulky zjišťujeme, že nejčastější překlad slovního spojení „*Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy*“ je „*Ministerio de Educación*“. Překlad slovního spojení „*Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy*“ je ve slovnících, se kterými pracujeme velmi podobný jako překlad v elektronických zdrojích INTERCORP a EUR-Lex.

3.5.3 „Úřední věstník“

a) Analýza vztahu mezi českým a španělským lexémem

Následující slovní spojení je „*Úřední věstník*“, které je dvouslovné. Co se týče obsahu, slovnímu spojení „*Úřední věstník*“ odpovídá španělský ekvivalent „*El Boletín Oficial del Estado*“, který je pětislovný. Po etymologické stránce se u španělského ekvivalentu až na lexém „*boletín*“, který je italského původu, jedná o latinský původ.

b) Jazyková analýza

„*Úřední věstník*“ je slovní spojení, které je tvořeno adjektivem a substantivem. Španělské slovní spojení „*El Boletín Oficial del Estado*“ tvoří dvě substantiva, adjektivum a předložka. Po morfologické stránce se slovní spojení stejně jako v předešlém případě částečně shodují slovními druhy, nikoli rozsahem. Po obsahové charakteristice si slovní spojení odpovídají. V obou případech se jedná o sbírku právních předpisů EU.¹²¹

c) Lexikografická analýza

Český lexém	Slovník r. 1964	Slovník r. 1996	Slovník r. 2000
Úřední věstník	Boletín Diario, Boletín Oficial, Monitor Oficial	Gaceta oficial, Boletín Oficial del Estado	Diario Oficial, Monitor Oficial
	Slovník r. 2013	INTERCORP	EUR-Lex
	Diario/Boletín/Gaceta/Registro Oficial, Boletín Oficial del Estado	Diario Oficial, Boletín Oficial	Diario Oficial

Díky tabulce můžeme vidět, že nejčastější překlad slovního spojení „*Úřední věstník*“ je „*Diario Oficial*“. Překlad slovního spojení „*Úřední věstník*“ je ve slovnících, se kterými pracujeme velmi podobný jako překlad v elektronických zdrojích INTERCORP a EUR-Lex.

3.5.4 „Školský zákon“

a) Analýza vztahu mezi českým a španělským lexémem

Předposledním slovním spojení v sémantickém poli „*legislativa ve vzdělávání*“ je „*školský zákon*“, které je dvouslovné. Obsahově českému slovnímu spojení „*školský zákon*“ odpovídá čtyřslovný španělský ekvivalent „*Ley Orgánica de Educación*“. Co se týče etymologie španělského ekvivalentu, jedná se o původ z latinského jazyka.

b) Jazyková analýza

České slovní spojení „*školský zákon*“ je složeno z adjektiva a substantiva. Španělské slovní spojení „*Ley Orgánica de Educación*“ se skládá ze dvou substantiv, adjektiva a předložky. Na morfologické rovině si slovní spojení částečně odpovídají slovními

¹²¹ <http://eur-lex.europa.eu/oj/direct-access.html?locale=cs> [konzultováno dne 10.3 2015]

druhy, nikoli rozsahem. Po obsahové charakteristice si slovní spojení odpovídají. V obou případech se jedná o zákon obsahující předpisy z oblasti vzdělávání.

c) Lexikografická analýza

Český lexém	Slovník r. 1964	Slovník r. 1996	Slovník r. 2000
Školský zákon	nevyskytuje se	nevyskytuje se	nevyskytuje se
	Slovník r. 2013	INTERCORP	EUR-Lex
	Ley de Educación, Ley Orgánica de Educación	Ley sobre Educación, Ley educativa, Ley de Educación	nevyskytuje se

Z tabulky pozorujeme, že nejčastější překlad slovního spojení „školský zákon“ je „Ley de Educación“. Překlad českého slovního spojení se vyskytuje pouze ve slovníku z roku 2013 a v elektronickém systému EUR-Lex.

3.5.5 Česká školní inspekce

a) Analýza vztahu mezi českým a španělským lexémem

Posledním slovním spojení v sémantickém poli „legislativa ve vzdělávání“ je „Česká školní inspekce“, které je tříslavné. Obsahově tomuto českému slovnímu spojení odpovídá španělský ekvivalent „Alta Inspección de Educación“, který je čtyřslavný. Z etymologického hlediska je španělské slovní spojení původem z latinského jazyka.

b) Jazyková analýza

České slovní spojení „Česká školní inspekce“ je složeno ze dvou adjektiv a substantiva. Španělské slovní spojení „Alta Inspección de Educación“ tvoří dvě substantiva, adjektivum a předložka. Po morfologické stránce si slovní spojení částečně odpovídají slovními druhy, nikoli rozsahem. Pokud se zaměříme na obsahovou charakteristiku obou slovních spojení, zjistíme, že si odpovídají.

Český lexém	Slovník r. 1964	Slovník r. 1996	Slovník r. 2000
Česká školní inspekce	nevyskytuje se	nevyskytuje se	nevyskytuje se
	Slovník r. 2013	INTERCORP	EUR-Lex

	nevyskytuje se	Servicio de Inspección Educativa	nevyskytuje se
--	----------------	---	----------------

c) Lexikografická analýza

Díky tabulce zjišťujeme, že nejčastější překlad slovního spojení „*Česká školní inspekce*“ je „*Servicio de Inspección Educativa*“. Jediným zdrojem překladu byl elektronický korpus INTERCORP.

3.6 Sémantické pole „školská zařízení“

Poslední sémantické pole je sémantické pole „*školská zařízení*“. Z důvodu nízkého počtu nalezených španělských ekvivalentů k lexémům z oblasti „*školská zařízení*“ zahrneme do následujícího sémantického pole pouze dva lexémy:

- Internát (*internado, colegio*)
- Menza (*comedor*)

3.6.1 „Internát“

a) Analýza vztahu mezi českým a španělským lexémem

První lexém v sémantickém poli „*školská zařízení*“ je jednoslovný lexém „*internát*“. Obsahově tomuto lexému odpovídají španělské jednoslovné ekvivalenty „*internado*“, či „*colegio*“. Z etymologického hlediska se u obou španělských ekvivalentů jedná o latinský původ.

b) Jazyková analýza

Český lexém „*internát*“ a španělské lexémy „*internado*“ a „*colegio*“ jsou tvořeny substantivem. Z morfologického pohledu si lexémy zcela odpovídají. Z obsahové charakteristiky jsou lexikální jednotky identické. Ve všech případech se jedná o zařízení, kde je studentům během školního roku poskytnuto ubytování.

c) Lexikografická analýza

Český lexém	Slovník r. 1964	Slovník r. 1996	Slovník r. 2000
Internát	colegio (de internos),	internado,	internado,

	internado, pensionado	alumnado, colegio (de internos), pupilaje, pensionado	colegio (de internos), pensionado
	Slovník r. 2013	INTERCORP	EUR-Lex
	nevyskytuje se	internado, interno, colegio	nevyskytuje se

Z tabulky vidíme, že nejčastější překlad lexému „*internát*“ je „*internado*“. Ve slovníku z roku 2013 a elektronickém systému EUR-Lex se žádný překlad českého lexému nevyskytuje.

3.6.2 „Menza“

a) Analýza vztahu mezi českým a španělským lexémem

Druhým a posledním lexémem v sémantickém poli „*školská zařízení*“ je jednoslovný lexém „*menza*“. Českému lexému „*menza*“ obsahově odpovídá španělský jednoslovný ekvivalent „*comedor*“. Z etymologického hlediska se u španělského lexému jedná o původ z latinského jazyka.

b) Jazyková analýza

Český lexém „*menza*“ a španělský lexém „*comedor*“ jsou tvořeny substantivem. Na morfologické rovině si lexémy zcela odpovídají. Co se týče obsahové charakteristiky, lexémy si rovněž odpovídají. V obou případech se jedná o stravovací zařízení, které je určeno především studentům.

c) Lexikografická analýza

Český lexém	Slovník r. 1964	Slovník r. 1996	Slovník r. 2000
Menza	comedor universitario	comedor estudiantil/de estudiantes/universitario	comedor universitario/estudiantil
	Slovník r. 2013	INTERCORP	EUR-Lex

	nevyskytuje se	comedor universitario, casino de la escuela, comedor de estudiantes, casino de estudiantes	nevyskytuje se
--	----------------	---	----------------

Z tabulky pozorujeme, že nejčastější překlad lexému „*menza*“ je „*comedor universitario*“. Ve slovníku z roku 2013 a elektronickém systému EUR-Lex se žádný překlad českého lexému nevyskytuje.

3.7 Shrnutí analyzovaných lexikálních jednotek

Z dílčí analýzy vybraných lexikálních jednotek vyplývají určité skutečnosti, které v této kapitole představíme.

První zajímavostí, kterou jsme díky analýze zjistili, byl rozsah jednotlivých obsahem odpovídajících španělských jednotek, které jsme přiřazovali českým lexémům v analýze vztahu mezi českým a španělským lexémem. V mnoha případech byl českému víceslovnému lexému přiřazen španělský jednoslovný ekvivalent. Tento fakt se objevil na příklad v analýze slovního spojení „*mírně pokročilý*“, jehož odpovídající španělský ekvivalent byl „*intermedio*“ nebo v analýze slovního spojení „*mateřská škola*“, jejíž odpovídající španělský ekvivalent byl „*guardería*“. Opačný případ překladu nastal u nižšího počtu lexémů, kdy české jednoslovné lexikální jednotce odpovídal španělský víceslovný ekvivalent. Tuto skutečnost jsme mohli zaznamenat v analýze jednoslovného lexému „*docent*“, který byl přeložen slovním spojením „*profesor catedrático*“.

Další zajímavostí, která se vyskytla v průběhu analyzování lexikálních jednotek, byla forma španělských ekvivalentů, které jsme rovněž přiřazovali českým lexémům v analýze vztahu mezi českým a španělským lexémem. Ve většině případů bylo českému slovnímu spojení, které tvořilo adjektivum a substantivum (na příklad „*jazyková škola*“), přiřazeno španělské slovní spojení, u kterého bylo adjektivum nahrazeno substantivem a předložkou (na příklad „*escuela de idiomas*“). Tento případ nahrazování českého přívlastku shodného španělským přívlastkem neshodným nastává z důvodu nízké frekvence používání španělských přívlastňovacích a relačních adjektiv, než je tomu v českém jazyce. Pokud ve španělském jazyce zamýšlíme použít přívlastňovací, či relační adjektivum, je možné použít vazbu: předložka „*de*“ +

substantivum.¹²² Stejný případ nastal také v analýze slovního spojení „*bakalářský titul*“, kterému obsahově odpovídalo španělské slovní spojení „*título de grado*“.

Dále jsme se zaměřili na podobnost překladů ve slovnících, v elektronickém korpusu INTERCORP a systému EUR-Lex, se kterými jsme pracovali. U většiny případů se překlady ve slovnících a elektronických zdrojích markantně nelišily. Výjimečně jsme zaznamenali i lexém, který byl elektronickými zdroji, na rozdíl od slovníků, přeložen odlišně. Tento případ nastal na příklad v analýze lexému „*pokročilý*“, kdy překlad v korpusu INTERCORP byl „*intermedio*“ nebo na příklad v analýze slovního spojení „*bakalářský titul*“, kdy elektronický systém EUR-Lex český lexém přeložil jako „*baccalauréat*“. Lze tedy zkonstatovat, že překlady lexikálních jednotek ve slovnících, se kterými jsme pracovali, a v elektronickém korpusu INTERCORP, či v elektronickém systému EUR-Lex, si ve většině případů odpovídaly.

Vedle podobnosti překladů ve slovnících a elektronických zdrojích jsme se soustředili na komparaci překladu českých lexikálních jednotek z hlediska obsahové charakteristiky a z hlediska překladu ve slovnících a elektronických zdrojích, se kterými jsme pracovali. Z jednotlivých komparací vyplynulo, že se vyskytly případy, které si překladem české lexikální jednotky neodpovídaly. Dané neshody si lze povšimnout v analýze českého lexému „*výuční list*“, které mu po obsahové charakteristice odpovídalo španělské slovní spojení „*título de Técnico de correspondiente profesión*“, ale slovníky z roku 1996 a 2000 a elektronická klasifikace INTERCORP český lexém přeložily jako „*hoja de aprendizaje*“, „*escritura de aprendizaje*“, či „*certificado de aprendizaje*“.

Poslední skutečnost, kterou jsme zaznamenali, byl původ lexikálních jednotek. Z celkových třiceti sedmi analyzovaných lexikálních jednotek bylo třicet čtyři původem z latinského jazyka. Z tohoto faktu vyplývá, že většina terminologie z oblasti vzdělávání pochází z latinského jazyka. U zbývajících tří lexikálních jednotek jsme se setkali s původem z německého, francouzského a italského jazyka.

¹²²Valerio Báez San José, Dubský Josef, Králová Jana, *Moderní gramatika španělštiny*, Nakladatelství Fraus, Plzeň 1999, s. 35

Jak jsme již zmiňovali v úvodu, součástí praktické části bude i tabulka uvádějící počet lexikálních jednotek určitého etymologického původu. V naší analýze se vyskytly čtyři původní jazyky. Tyto původní jazyky jsou jazyk latinský, německý, francouzský a italský.

3.8 Etymologie analyzovaných lexikálních jednotek

ETYMOLOGICKÝ PŮVOD	POČET LEXIKÁLNÍCH JEDNOTEK
Celkový počet analyzovaných lexikálních jednotek	37
Latinský původ	34
Německý původ	1
Francouzský původ	1
Italský původ	1

Z tabulky lze vypočítat, že většinu analyzovaných lexikálních jednotek tvoří jednotky původem z latinského jazyka. Zbytek lexikálních jednotek je původem německého, francouzského a italského jazyka.

4. Glosář

Jak již bylo zmíněno v úvodu, součástí praktické části bude dvojjazyčný glosář. Tento glosář jsme vytvářeli za pomoci webových stránek INTERCORP¹²³, EUR-Lex¹²⁴, slovníku (*Fin publishing 2004*), slovníků používaných při zpracovávání praktické části a českého a španělského školského zákona. Glosář se skládá z lexémů a slovních spojení, které jsme užili v teoretické části a které nebyly analyzovány v praktické části. Každý český lexém má k sobě příslušný španělský ekvivalent, abychom mohli pozorovat rozdíly v užívání a překladu daných lexikálních jednotek.

<u>Český lexém</u>	<u>Španělský ekvivalent</u>
Student	estudiante m
Škola	escuela f
Vzdělání	educación f
Titul	título m
System	sistema m
Odborný termín	término técnico m
Mateřské vzdělávání	educación infantil f
Základní vzdělávání	educación primaria f
Střední vzdělávání	educación secundaria f
Vysokoškolské vzdělávání	educación superior f educación universitaria f
Školská zařízení	establecimientos educativos m, pl centros escolares m, pl

¹²³<https://ucnk.ff.cuni.cz/intercorp/> [konzultováno dne 14.3 2015]

¹²⁴<http://www.eurlex.cz/> [konzultováno dne 15.12 2014]

Akademický titul	título académico m
Akademicko-vědecký titul	nevyhledáno
Vědecko-pedagogický titul	nevyhledáno
Inženýrský titul	ingeniero m
První stupeň	educación primaria f
Přijímací zkoušky	examen de ingreso m examen de admisión m
Vyučovací látka	materia f asignatura f
Nástavbové studium	cursos complementarios m, pl
Maturitní zkouška	bachillerato m
Semestr	semestre m seis meses m, pl
Školský systém	sistema escolar m sistema educativo m
Obor	campo m sector m especialidad f esfera de estudios f
Všeobecné vzdělání	educación universal f educación general f
Jazyková zkouška	examen de lengua m
Vysvědčení	hoja de studios f nota de calificación f
Fakulta	facultad f

Ústavní výchova	nevyhledáno
Obecní školy	escuelas del ayuntamiento f, pl escuelas públicas f, pl
Učitelství	cuerpo docente m personal docente m
Klášterní školy	colegios de monjas m, pl establecimientos religiosos m, pl
Předškolní výchova	educación preescolar f escuela inferior f formación preescolar f
Sportovní vzdělávání	educación física f
Celoživotní vzdělávání	aprendizaje a lo largo de toda la vida m aprendizaje continuado m aprendizaje permanente m
Boloňský proces	proceso de Bolonia m
Kodaňský proces	proceso de Copenhague m
Diplom absolventa	nevyhledáno
Státní jazyková zkouška	examen oficial m
Závěrečná zkouška	examen/prueba final m/f

5. Závěr

Cílem teoretické části bakalářské práce bylo popsat a porovnat český a španělský vzdělávací systém, jehož součástí byla také charakteristika každé instituce daného vzdělávacího systému. Na začátku teoretické části jsme si definovali termín z důvodu pozdější terminologické analýzy v praktické části. Dále jsme si představili mezinárodní vzdělávací klasifikaci ISCED, na kterou jsme odkazovali u každé instituce školské soustavy. Po nastínění stručné historie českého školství následoval již zmíněný popis každé vzdělávací úrovně. Po kapitole věnované vzdělávacímu systému na území České republiky následovala kapitola popisující vzdělávací systém na území Španělska. Postup při zpracovávání této kapitoly byl podobný jako v kapitole o českém školství. Závěr teoretické části představovala kapitola, která shrnula zásadní rozdíly mezi oběma vzdělávacími systémy, které jsme zjistili v průběhu teoretické části. Mezi tyto rozdíly patřil částečně odlišný obsah školských zákonů obou zemí, délka povinné školní docházky ve Španělsku a České republice, rozdílný postup hodnocení studenta pro obdržení titulu maturant, odlišný systém známkování obou zemí, či přístup studentů k učitelům, který se v obou státech liší. K této závěrečné kapitole také patřila tabulka obsahující všechny lexikální jednotky, které jsme shledali v průběhu zpracovávání teoretické části vhodnými pro pozdější analýzu v praktické části.

Druhá, praktická část bakalářské práce, se zabývala analýzou lexikálních jednotek na základě tabulky v závěru teoretické části. Praktická část byla rozdělena do sémantických polí vytvořených na základě vybraných lexikálních jednotek z teoretické části. U těchto lexikálních jednotek jsme provedli analýzu vztahu mezi českým a španělským lexémem, jazykovou analýzu a lexikografickou analýzu. Při lexikografické analýze jsme zjišťovali, jakým způsobem jsou naše analyzované lexikální jednotky přeloženy v následujících slovnících, elektronickém korpusu a elektronické databáze právních textů:

- Josef Dubský, Jaroslav Holbík, Vladimír Hvižďala, Jaroslava Krapková, Vladimír Rejzek, Česko-španělský slovník, Státní pedagogické nakladatelství, Praha 1964
- Josef Dubský a kol., *Velký česko-španělský slovník I., II.*, Leda Academia, Praha 1996
- Josef Dubský, Vladimír Rejzek, *Česko-španělský slovník*, Leda, Praha 2000

- Brynda Jiří, *Česko-španělský právníký a ekonomický slovník*, Tribun EU, Brno 2013
- Korpus INTERCORP¹²⁵
- Databáze EUR-Lex¹²⁶

Po analýze všech lexikálních jednotek následovala kapitola shrnující poznatky z dílčí analýzy vybraných lexikálních jednotek. Mezi poznatky z dílčí analýzy patřila etymologie analyzovaných lexikálních jednotek, odlišný překlad lexémů po jazykové stránce, rozdílná forma překladů analyzovaných lexémů a porovnání překladu analyzovaných lexikálních jednotek ve slovnících, se kterými jsme pracovali, s překladem v elektronickém korpusu INTERCORP a systému EUR-Lex. Pro přehlednější etymologii analyzovaných lexikálních jednotek jsme vytvořili tabulku, kde byl původ lexikálních jednotek určen v číslech.

Závěr praktické části představoval dvojjazyčný glosář, který obsahoval nejdůležitější lexikální jednotky z oblasti vzdělávacího systému. Tyto lexikální jednotky byly vybrány na základě častého výskytu při práci s českým školským zákonem.

Téma „analýza české a španělské odborné terminologie v oblasti „vzdělávání“ je natolik rozsáhlé, že jsme z důvodu rozsahu práce mohli analyzovat pouze určitý počet lexikálních jednotek. Toto téma by mohlo být podrobněji zpracováno v eventuální navazující práci.

Na závěr bychom rádi zmínili, že vzdělávací systémy na území České republiky a Španělska nejsou příliš odlišné a že většina českých lexémů měla ve většině případů příslušný ekvivalent ve španělském jazyce.

¹²⁵ <https://ucnk.ff.cuni.cz/intercorp/> [konzultováno dne 14.3 2015]

¹²⁶ <http://www.eurlex.cz/> [konzultováno dne 15.12 2014]

6. Resumé

El tema del trabajo es „*el análisis de la terminología técnica checa y española en el ámbito „educación“*“ y está dividido en dos partes. Esas partes son la parte teórica y la parte práctica. El objetivo principal del trabajo es la comparación de los sistemas de educación en República Checa y España y el análisis de las unidades léxicas obtenidas durante el proceso de la parte teórica.

En la parte teórica primero presentamos la definición del „término“ y explicamos brevemente la clasificación internacional de CINE. Después seguimos con la descripción del sistema educativo en República Checa con su historia y su sistema escolar. Este capítulo también incluye presentación de cada nivel en el sistema escolar. Después de presentar el sistema de educación en República Checa, seguimos con la descripción del sistema de educación en España. Ese capítulo está ordenado como la del sistema de educación checo. Al final de la parte teórica hay un capítulo donde resumimos las diferencias principales entre los dos sistemas escolares. Entre esas diferencias pertenece un contenido diferente de la Ley de Educación de ambos países, la duración distinta de la escolaridad obligatoria, la obtención diferente del título de Bachiller o la actitud distinta entre los alumnos y los profesores. Junto con el capítulo del resumen de las diferencias en la parte teórica hay un capítulo con las unidades léxicas que vamos a analizar en la parte práctica.

La parte práctica incluye el análisis de las unidades léxicas obtenidas durante el trabajo con la parte teórica. Esas unidades léxicas están divididas en los campos semánticos para que el análisis no esté desordenado. Con cada unidad léxica realizamos primero el análisis de la relación entre la unidad léxica checa con su equivalente correspondiente en español. Ese análisis también incluye la etimología de la unidad léxica española.

El segundo análisis es el análisis lingüístico. En este análisis comparamos las dos unidades léxicas desde el punto de vista morfológico y desde el punto de vista del contenido de las dichas unidades.

El último tercer análisis lo realizamos con una tabla de las traducciones diferentes según los diccionarios, el corpus electrónico y la base electrónica de datos jurídicos:

- Josef Dubský, Jaroslav Holbík, Vladimír Hvižd'ala, Jaroslava Krapková, Vladimír Rejzek, *Česko-španělský slovník*, Státní pedagogické nakladatelství, Praha 1964
- Josef Dubský a kol., *Velký česko- španělský slovník I., II.*, Praha, Leda Academia 1996

- Josef Dubský, Vladimír Rejzek, *Česko-španělský slovník*, Praha, Leda 2000
- Brynda Jiří, *Česko-španělský právníký a ekonomický slovník*, Tribun EU, Brno 2013
- Korpus INTERCORP¹²⁷
- Databáze EUR-Lex¹²⁸

Al final del análisis de todas las unidades léxicas hay un capítulo con el resumen de los conocimientos del análisis de las unidades léxicas. Entre esos conocimientos pertenece la traducción diferente de las unidades léxicas checas al español desde el punto de vista lingüístico, la forma distinta de la traducción de las unidades léxicas checas al español, la etimología de las unidades léxicas españolas y la comparación de las traducciones de los diccionarios con los que trabajamos y del corpus electrónico INTERCORP y del sistema electrónico EUR-Lex. Después de ese capítulo del resumen de la parte práctica creamos una tabla de la etimología de las unidades léxicas analizadas donde el origen de las unidades léxicas españolas mostramos en números. Junto con esa tabla hay también un glosario bilingüe con las unidades léxicas que no están analizadas en la parte práctica sino usadas en la parte teórica.

El último capítulo es la conclusión de todo el trabajo que resume la caracterización del trabajo.

Para concluir nos gustaría decir que los sistemas de educación de ambos países no son muy distintos. La diferencia mayor de la comparación de los sistemas escolares es sobre todo la duración de los estudios en cada nivel del sistema escolar. Es también importante mencionar que en la mayoría de los casos siempre existe un equivalente español para una unidad léxica checa del campo de „la educación“.

¹²⁷ <https://ucnk.ff.cuni.cz/intercorp/> [konzultováno dne 14.3 2015]

¹²⁸ <http://www.eurlex.cz/> [konzultováno dne 15.12 2014]

7. Seznam použité literatury

Použitá literatura:

Blatná Andrea, *Vzdělávací politika evropské unie a její priority*, [netištěná diplomová práce], Masarykova Univerzita, Ekonomicko-správní fakulta, Katedra regionální ekonomie a správy, Brno 2009

Corominas Joan, *Breve diccionario etimológico de la lengua castellana*, Editorial Gredos, Madrid 1994

Čechová Marie, Dokulil Miloš, Hlavsa Zdeněk, Hrbáček Josef, Hrušková Zdeňka. *Čeština – řeč a jazyk*, Praha 2011

Čermák František, *Lexikon a Sémantika*, Praha 2010

Dubský Josef a kol., *Velký česko-španělský slovník I., II.*, Leda Academia, Praha 1996

Dubský Josef, Holbík Jaroslav, Hvižďala Vladimír, Krapková Jaroslava, Rejzek Vladimír, *Česko-španělský slovník*, Státní pedagogické nakladatelství, Praha 1964

Dubský Josef, Rejzek Vladimír, *Česko-španělský slovník*, Leda, Praha 2000

Esther Vázquez y del Árbol, *La traducción español-inglés de documentos académicos*, Universidad de Granada 2007

Justa Carrasco, Lourdes Solé, *Realie španělsky mluvících zemí*, Fraus 1997

Kasper Tomáš, Kasperová Dana, *Dějiny pedagogiky*, Praha, Grada Publishing 2008

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, *Národní program rozvoje vzdělávání v ČR - Bílá kniha*, Praha: Ústav pro informace ve vzdělávání 2001

Novotný Miroslav a kol., *Dějiny vyššího školství a vzdělanosti na jihu Čech od středověkých počátků do současnosti*, Jihočeská univerzita, České Budějovice 2006

Oldřich Berka, Věra Lánská, *Minulost a přítomnost vysokého školství: stručný přehled. Evropa a Evropská unie*, Ostrava Grafie, 1996

Sdružení pro vzdělávací politiku Praha, *České vzdělání a Evropa - strategie rozvoje lidských zdrojů při vstupu do EU*, Praha, Tauris (ÚIV) 1999

Šmilauer Vladimír, *Nauka o českém jazyku*, Státní Pedagogické Nakladatelství, Praha 1972

Trávníček František. *Slovník jazyka českého*, Praha 1937

Valerio Báez San José, Dubský Josef, Králová Jana, *Moderní gramatika španělštiny*, Nakladatelství Fraus, Plzeň 1999

Vališová Alena, Kasíková Hana, *Pedagogika pro učitele*, Praha, Grada Publishing, 2007

Zbudilová Helena, Óscar García García, *Introducción Al Mundo Hispano: España*, České Budějovice 2004

Internetové zdroje:

<http://www.msmt.cz/>

<http://www.boe.es/>

http://eur-lex.europa.eu/n-lex/info/info_es/index_es.htm

www.czso.cz

http://www.uis.unesco.org/StatisticalCapacityBuilding/Workshop%20Documents/Education%20workshop%20dox/2013%20Lima/5.CINE_2011.pdf

<http://www.nuv.cz/vystupy/nova-mezinarodni-klasifikace-vzdelavani-isced-2011>

<http://www.radio.cz/cz/static/jan-amos-komensky/historie-skolstvi>

<http://epedagog.upol.cz/eped1.2003/mimo/clanek34.htm>

<http://www.verejnasprava.estranky.cz/clanky/20.-sprava-skolstvi.html>

[file:///C:/Users/Doma/Desktop/Downloads/edu_cz_0910%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/Doma/Desktop/Downloads/edu_cz_0910%20(2).pdf)

Eurybase,

Organizace vzdělávací soustavy České republiky 2008/09, s. 50-60

<http://www.nuov.cz/schema-vzdelavaci-soustavy>

<http://prirucka.ujc.cas.cz>

<http://www.vysokeskoly.cz>

<http://www.travelfocus.cz/fotograficka-vystava-zazraky-prirody-v-praze/>

<http://www.rae.es/recursos/diccionarios/drae>

http://uom.uib.cat/digitalAssets/202/202199_6.pdf, Ministerio de Educación Cultura y Deporte (2004), *Evolución del sistema educativo español*, s. 1-7

www.webquest.cz/download.php?id=19408, Eurydice, *Struktury systémů vzdělávání, odborné přípravy a vzdělávání dospělých v Evropě Španělsko*, Eurydice, 2003

https://kro.fp.tul.cz/attachments/096_sbornik.pdf, Valeš Miroslav (Liberec 2008), *Pasión por el hispanismo, sborník příspěvků z konference*, Technická univerzita v Liberci - 2008 , Hana Valešová s. 163

<http://www.icm.cz/vzdelavaci-system-ve-spanelsku>

<http://universidad.es/estudiar-en-espana/el-sistema-universitario-espanol>

<https://ucnk.ff.cuni.cz/intercorp/>

<http://lema.rae.es/drae/?val=certificado>

http://www.boe.es/diario_boe/txt.php?id=BOE-A-2003-17643 Real Decreto 1125/2003, de 5 de septiembre, por el que se establece el sistema europeo de créditos y el sistema de calificaciones en las titulaciones universitarias de carácter oficial y validez en todo el territorio nacional

<http://www.msmt.cz/dokumenty/skolsky-zakon> Zákon č. 561/2004 Sb. Zákon o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)

<http://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/zakon-c-111-1998-sb-o-vysokych-skolach-text-se-zpracovanymi> Zákon č.111/1998 Sb., O vysokých školách a o změně doplnění dalších zákonů